

ЛОКАЛНА СТРАТЕГИЈА РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

ЗА ПОДРУЧЈЕ ПАРТНЕРСТВА ЗА ТЕРИТОРИЈАЛНИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ

САДРЖАЈ

1. ДЕФИНИЦИЈА/ОПИС ПОДРУЧЈА И ПОПУЛАЦИЈЕ ОБУХВАЋЕНЕ ЛОКАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА.....	1
1.1. Опште географске и административне карактеристике подручја.....	1
1.2. Рељеф.....	2
1.3. Природна баштина.....	2
1.4. Климатске карактеристике.....	4
1.5. Историјска баштина.....	4
1.6. Културна баштина.....	7
1.7. Инфраструктура.....	7
1.8. Стање друштвене и комуналне инфраструктуре насељених места.....	9
1.9. Привредне карактеристике подручја	31
1.9.1. Пољопривреда.....	32
1.9.2. Туризам.....	34
1.9.3. Тржиште радне снаге.....	35
1.10. Стање и трендови у руралном подручју.....	36
1.10.1. Култура	40
2. АНАЛИЗА РАЗВОЈНИХ ПОТРЕБА И ПОТЕНЦИЈАЛА ПОДРУЧЈА ПАРТНЕРСТВА.....	42
2.1. SWOT анализа.....	43
3. ОПИС ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА И ЊЕНИХ ЦИЉЕВА.....	45
4. ОПИС ПРОЦЕСА УКЉУЧИВАЊА СВИХ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА И ШИРЕ ДРУШТВЕНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ПРИПРЕМУ ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА.....	49
5. ИНДИКАТИВНА ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ ПРОЈЕКТА - АКЦИОНИ ПЛАН СПРОВОЂЕЊА ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА.....	52
6. ОПИС КАПАЦИТЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА.....	57

7. ТРОШКОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА- ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН.....	58
8. ЛИТЕРАТУРА.....	59

1. ДЕФИНИЦИЈА/ОПИС ПОДРУЧЈА И ПОПУЛАЦИЈЕ ОБУХВАЋЕНЕ ЛОКАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

1.1. Опште географске и административне карактеристике подручја

Локална стратегија руралног развоја обухвата територију на којој се простире Партнерство за територијални рурални развој „Локално акциона група Мачванска равница“, а које заузима северозападни део плодне и богате мачванске равнице, која је обгрљена двема рекама: са запада Дрином, а са севера реком Савом. Граничи се са Градом Шапцем, а на западу са Босном и Херцеговином, односно Републиком Српском. Подручје Партнерства обухвата **површину од 877,58 km²**. Подручје обухваћено Локалном стратегијом руралног развоја (ЛСРР) простире на **територији 21 насеља у оквиру 2 јединице локалне самоуправе**- Општине Богатић и Града Сремска Митровица, од чега на територији 14 насеља Општине Богатић (територија Општине обухваћена у целости- насељена места: Богатић, Метковић, Глушци, Узвеће, Бадовинци, Баново Поље, Црна Бара, Салаш Црнобарски, Очаге, Белотић, Глоговац, Совљак, Дубље, Клење), и 7 насеља Града Сремска Митровица (мачвански део Града Сремска Митровица, јужно од реке Саве). На тај начин, подручје обухваћено ЛСРР захвата територију дела Мачванског Округа на западу Србије, и територију дела Сремског Округа, па тиме и АП Војводине. На подручју Партнерства је настањено **39.833 становника** (28883 становника у насељеним местима на територији Општине Богатић и 10950 становника у насељеним местима на територији Града Сремска Митровица). Следи картографски приказ подручја Партнерства обухваћеног ЛСРР:

1.2. Рељеф

Мачва припада јужном делу дна Панонског басена. На западу је ограничена доњим током Дрине, на северу и истоку лактастом окуком Саве и на југу Мачванским одсеком. Мачва представља велику макроплавину, коју је изградила Дрина на ушћу у Саву. Акумулативна мачванска равница је изобразана старим речним коритима. Благо је нагнута ка северу, што је одредило оријентацију њене хидрографске мреже према североистоку. У рељефу Мачве се издвајају велике алувијалне равни, по ободу, створене акумулативним деловањем Дрине и Саве, које по постанку представљају најмлађе и топографски, најниже терене. Алувијалне равни Дрине и Саве и десних притока Саве (Битва, Засавица), представљају најниже делове Мачве. То су мочварни и водоплавни терени који су били плавлени за време сваког поводња и по којима су реке развијале своје меандре. Изнад алувијалних равни незнатно се издиже пространа акумулативна мачванска равница, у чијем се слабо расчлањеном рељефу издвајају благо издигнуте акумулативне терасе, између пет старих корита Дрине и четири стара корита Саве (микродепресије у којима су се некада налазиле баре и језерца). Висинска разлика између алувијалних равни Дрине и Саве и акумулативних тераса мачванске равнице износи 2,0- 5,0м, па су ове површине биле увек суве, ретко плавлене високим водама и погодне за изградњу насеља и пољопривреду. Више и оцедитије земљиште у Мачви чине остаци речних тераса, које имају најповољније морфометријске и хидрографске услове за локацију насеља и на њима су изграђена сва данашња насеља у Мачви. Између њих су микродепресије или напуштена корита Дрине и Саве.¹ Рељеф територије Партнерства има типично равничарски карактер, са веома малим висинским разликама. Најнижа тачка се налази поред реке Битве у катастарској општини Глушци (76м.н.в.), а највиша тачка има коту 94м.н.в. и налази се на југу катастарске општине Бадовинци. Висинска разлика износи 18 м. Нагиби терена не прелазе 0,5%.²

1.3. Природна баштина³

Мачва представља посебан педогеографски микрорејон, где су аридна клима и алувијални седименти и лес, као најчешћа литолошка подлога пресудно утицали на структуру педолошког покривача. У овом рејону велика издиференцираност педолошког покривача огледа се у смени различитих типова земљишта, почев од алувијалних, минерално - барских преко чернозема до гајњача и смоница. На територији Партнерства образовао се већи број типова земљишта. Најзаступљенија су аутоморфна земљишта (56,3%) и то гајњача (23,5%), а од хидроморфних земљишта најзаступљенији је алувијум (19,5%).

Река Сава (945 км) представља непосредно после ушћа Дрине, границу према АП Војводина, у дужини од око 12 км, а највећим делом протиче северно од општине Богатић, подручјем Града Сремска Митровица. Сава је пловна река у делу који заузима територију

¹Просторни план општине Богатић

²Акциони план запошљавања за Општину Богатић, 2017, страна 7

³Просторни план општине Богатић, страна 54

Партнерства. У Саву се на овом простору са десне стране улива река Дрина и мање притоке Засавица и Јерез.

Река Дрина (346 км) је највећа притока Саве и већим делом је гранична река између Србије и Босне и Херцеговине, односно представља међудржавни водоток. У доњем току Дрине веома је изражена флувијална ерозија. Река меандрира и мења корито, па се њеним ерозивним дејством део земљишта у западном делу општине Богатић нашао на левој обали реке, те тиме река Дрина не представља западну границу територије Партнерства.

Битва је речица дуга око 31 км и има широку алувијалну равну у доњем току. Извире код села Дубље, тече на север до Глушаца, а затим скреће на исток и улива се у Саву низводно од Мачванске Митровице. Сливно подручје реке Битве од око 85 км² налази се у средишњој Мачви. Због спорог површинског отицања ово подручје је испресецано густом мрежом канала, нарочито у делу између Богатића, Раденковића и Глушаца. Корито доњег тока Битве при високим водостајима има ширину 400 - 500 м, а при ниским 30 - 50 м. Главни ток Саве у холоцену је био у кориту доњег тока Битве. Каснијим померањем ка северу Сава је просекла нови рукавац Засавицу који је једно време био њен главни ток.

Специјални резерват природе „Засавица“: специјални резерват природе „Засавица“ је природни резерват стављен под заштиту државе 1977. године, као природно добро и категорија од изузетног значаја. Резерват се простире у северном делу Мачванског округа, на територији Града Сремска Митровица и Општине Богатић. Ово је мочварно подручје са поплавним ливадама и шумама површине 1825 хектара, уз речицу Засавица дужине 33.1 километар. Кроз овај резерват тече речица Засавица, која је једна од притока реке Саве. Станиште је више стотина птица, животиња и риба. У овом резервату обитава риба умбра, а од 2004. године, и породица даброва која је раније истребљена у читавој држави. Резерватом управља Покрет Горана Сремска Митровица.

Територија Партнерства, као и цела Мачва, богата подземним водама изузетног квалитета⁴. На подручју Партнерства постоји више типова изданских вода, са великим резервама, у различитим геолошким срединама: фреатска издан у квартарним језерско - алувијалним седиментима, субартерска и артерска издан у неогеним седиментима и карстна издан у кречњацима, који су покривени неогеним седиментима.⁵ Хидрогеотермални систем Мачве је откривен 1982. године када је откривена велика кондуктивна геотермална аномалија у неогеним седиментима у Дубљу, тј. у централном делу Мачве (Миливојевић и остали., 1982). Тада су започела хидрогеотермална истраживања. Њихови резултати показују да је нискотемпературни конвективни хидрогеотермални систем "Мачва" део великог регионалног истог таквог система, који се простире испод Мачве, Семберије и Срема на око 2000 км². До сада добијени резултати су веома интересантни. Испод неогених седимената налази се карстни резервоар у кречњацима тријаске старости из кога је могућа интензивна експлоатација геотермалне енергије за загревање насеља, производњу хране и

⁴Приказ на интернет презентацији Општине Богатић (<http://www.bogatic.rs/page.php?secid=3&pageid=9&contid=72&mod=allpage>), изворно Хидро и геотермални модел Мачве, Мића Мартиновић, Михаило Миливојевић, Рударско-геолошки факултет, Институт за хидрогеологију, Лабораторија за геотермалну енергију

⁵Просторни план Општине Богатић, 2011-2020

за коришћење у индустрији. Изнад резервоара у централном делу Мачве откривена је најинтензивнија кондуктивна геотермална аномалија у целом Панонском басену, јер је у бушотини ББ-1 на дубини од 412 м откривена термална вода са температуром од 75 степени целзијусових (Миливојевић и остали, 1987). Због тога Мачва представља југословенски и српски "Ред Спот" као што је то Панонски басен у Европи (Хорват, Бодри и остали., 1979). Резултати прелиминарних тестова изведених у истражним бушотинама, као и резултати добијени хидрогеотермалним моделирањем показују да је код насељеног места Богатића могућа експлоатација геотермалне енергије са термалном снагом од најмање 150 MW.

1.4. Климатске карактеристике

Географски положај Партнерства, с обзиром на одређени степен континенталности, условљава усмерено-континентално поднебље са извесним специфичностима које се манифестују као елементи субхумидне и микротермалне климе. Средња годишња вредност температуре ваздуха за подручја општине Богатић и Мачве износи 11.2 0C. Средња годишња вредност релативне влажности износи 78% . Средња годишња сума осунчавања, изражена у часовима трајања сјаја сунца је 1708,4 часа а просечно релативно осунчавање износи 38.8% од могућег (потенцијалног) осунчавања. Годишња просечна вредност падавина је 662 мм. Просечна годишња учесталост снежних дана износи 22,1 дан у години или 6,1% од укупног броја дана доносно 17,4% од укупног броја падавинских дана. За предметну територију преовладјујуће је струјање ваздушних маса из правца северозапада (NW) са 181%0 а затим југоистока (SE) са 143%0. Најмању учесталост има јужни (S) ветар са 39%0 и југозападни са 61%0. Подручје Партнерства представља део акумулативне мачванске равнице, која је благо нагнута према северу.⁶

1.5. Историјска баштина

Обзиром да се налази на ушћу две реке и да је веома плодна равница, Мачва је насељена од најранијег периода. Први налази боравка човека на овим просторима датирају око 5.000 година пре нове ере (култура Старчево). Из периода од 3.800 до 3.000 године пре нове ере пронађени су трагови културе Винча. Задњи период културе Винча енеолит у Мачви је обровац, који је назив добио по рововима којима су се куће штитиле од поплава. У овом периоду се јавља бакарно оруђе и оружје. Последњи период праисторије у Мачви је бронзано и гвоздено доба са 16 локалитета из тог доба и огромним бројем пронађених предмета. Око 60.године пре нове ере на Саву у Мачви долазе Римљани који у тешким борбама потискују Скордиске преко Саве и успостављају своју власт на овом подручју. Због близине једне од римских престоница Сирмиума - данашња Сремска Митровица, Мачва је доста насељена и испреплетана римским путевима. Мачванска Митровица је била у склопу Сирмиума, а важни прелази преко река су били код Црне Баре, Лознице и

⁶Акциони план запошљавања за Општину Богатић, 2017, страна 7

Зворника. Из овог периода има велики број налазишта по целој Мачви а ископине Сирмиума су међу најлепшим у Европи. На овим просторима Римљани остају до петог века нове ере. Са доласком Авара на ове просторе је тесно везано и досељавање Словена. Овде се воде борбе Авара, Франака и Бугара. Крајем IX века на ово подручје долазе Мађари и дуго времена владају и ратују са Србима. Око 960. године у рату против Мађара на реци Битви погубљен је српски кнез Часлав. Године 1247. Мађари овде успостављају Мачванску бановину, која је била много већа него Мачва данас, а име је добила по области – граду Мачва чији локалитет ни до данас није сигурно утврђен. После 1282. године управу над Мачвом од Мађара добија краљ Драгутин. Мађарски краљ Карло I Роберт, 1320. године заузима Мачву. Цар Душан је неколико пута покушавао да освоји Мачву, али без успеха. Тек је кнез Лазар Хребелјановић 1381. године заузео Мачву. По повели из манастира Раваница у Мачви, која се звала Битва, по истоименом насељу, помиње се 16 насеља. Кнез Лазар води битке за ове просторе са променљивим успехом. Турци први пут упадају у Мачву 1391. године. После смрти турског цара Бајазита I у бици код Ангоре 1402. године са Монголима, српски кнез Стефан Лазаревић добија од византијског цара титулу деспота Србије а од Мађара добија на управу и мачванску бановину заједно са Београдом. Турци заузимају целу Србију, па и Мачву 1439. године. Ђурађ Бранковић се склања у Мађарску, одакле 1443. и 1444. године упада у Србију и заузима је све до Софије. Турци 1458. године поново заузимају Мачву и пале је заједно са Сирмиумом. У доба Деспотовине у Мачви је подигнуто неколико манастира и цркава: Цуљковић, Радовашница, Петковица, Цокешина, Ивања (Ново Село). Падом Деспотовине Мачва 1459. године долази под власт Турака. Од 1464. године мађарски краљ Матија Корвин води борбе са турцима око Мачве и 1476. године заузима Шабац (основали га Турци 1470. године као тврђаву Бејурделен). Борбе у овој области се настављају и крајем XV и почетком XVI века. Турски султан Сулејман Величанствени заузима Шабац 7. јула 1521. године и Мачва остаје под влашћу Турака све до познатог бечког рата 1683-1699. године. Турци обнављају град утврђење Мачо које називају тврђава Ноћај. У овом периоду Мачвом владају диздари и у њој већином бораве војне трупе које одатле крећу у освајање Аустрије и Угарске. Пред крај XVII века, Турци 1688. године заузимају најпре Београд, а после седам дана и Шабац, који је био најјаче турско утврђење у Србији. Након освајачког похода Аустријанаца, пораза и повлачења, са аустријском војском повлачи се и српски народ - Велика сеоба Срба под Арсенијем Чарнојевићем, тако да Србија остаје потпуно пуста. Мачва је задња напуштена, да би тек после Пожаревачког мира 1718. године почела да се насељава становништвом из Херцеговине. У сеоби Срби остају дубоко у Угарској тако да се 1710. године у једном запису из Будима помиње извесни Симо Димитријевић Црнобарац. Нови рат Аустрије и Турске започиње 1716. године који се завршава победом Аустрије, који владају Мачвом до 1739. године. Поред своје војске Аустријанци организују Србе у оквиру војних округа, чији центри су били Црна Бара и Прњавор. Центром војног округа у Црној Бари командовао је оберкапетан Вук Исаковић и била је распоређена од Раче до Бадовинаца са 4 чардака: Кордан, Црна Бара, Лазарет и

Бадовинци. Због заштите од куге Аустријанци оснивају санитарне установе контумаче - лазарете у Параћину, Чачку и Црној Бари. Први попис насеља шабачког дистрикта урадио је пуковник Најперт 1718. године. Број становника се нагло повећава придошлицама из Херцеговине и Црне Горе. У попису из 1735.године у Мачви се помињу 4 цркве: Црква св. Архистрига Михајла и Гаврила у селу Дреновац, Црква св. Николаја у Богатићу, Црква св. Георгија у Црној Бари и Црква св. Архистрига Михајла и Гаврила у шанцу Прњавор. Године 1737. Аустрија почиње рат против Турака у Србији и Босни. Миром од 1739.године Мачву поново добијају Турци. Велики број мачвана је за време и после рата пребегао преко Саве у Аустрију и чак у Русију. Постоји писани податак да је 1757.године око 1.000 мачванских породица прешло Саву и отишло у Миргород у Русији. Мачванска кнежевина (оберкнез Урош Дрмановић из Богатића) је 1788. године имала 25 села са 845 кућа и 24 сеоска кнеза: Танабовић, Причиновић, Дреновац, Орашац, Узвеће, Глушци, Ноћај, Засавица, Баново Поље, Метковић, Богатић, Клеће, Црна Бара, Бадовинци, Беговци, Ново Село, Прњавор, Чокешина, Петковица, Рибари, Петловаћа, Глоговац, Липолист, Совљак, Скрађани, Бела Река, Слеччевић, Трновито, Штитар и Мотовило. Највише по 90 кућа су имали, Црна Бара, Бадовинци и Богатић. Аустрија је објавила рат Турској 9.фебруара 1788. године, али га је после доста борби око Београда, Шапца, Лознице и другде изгубила, и народ у Мачви и даље остаје под Турском окупацијом. Овог пута Турци много бруталније кажњавају Србе, који су се у задњем рату скоро у целости борили на страни Аустрије. Тежак положај српског народа довео је до организовања устанка у Србији под вођством Ђорђа Петровића 2.фебруара 1804.године. На Карађођево писмо, поп Лука Лазаревић средином фебруара окупља устанике и почиње са опсадом Шапца. После пораза Турака код Бељине и Свилеуве они се склањају у шабачку тврђаву. После неколико неуспелих покушаја освајања шабачке тврђаве 17.04.1804. године заповедник тврђаве се предаје и предаје Шабац Србима. Већи део Мачвана наставља борбе у опсади Београда, Пожаревца, Смедерева и другим. У току 1805.године Мачва је била релативно мирна са мањим борбама крајем године око Шапца. Становништво Богатића претрпело је велике губитке у Балканским ратовима 1912-1913. године, а нарочито за време Првог светског рата 1914-1918. године. Учешће и допринос мачванског становништва у Церској и Колубарској битци било је огромно. За време Првог светског рата, поред губитака у борбама, становништво ових крајева било је жртва ратних злочина које су при упадима у Мачву чиниле аустро-угарски војне јединице претежно над женама, децом и старачким становништвом о чему сведоче записи, фотографије, и извештаји тадашњих међународних експерата присутних на овим подручјима. У току Другог светског рата, Богатић са околином био је поприште жестоких борби. Богатић је неколико пута ослобађан у 1941. години. Средином јула 1941. године на Бубањи, у непосредној близини Богатића, формиран је Мачвански народноослободилачки одред који је 7. августа исте године напао и заузео Богатић. Ослобођење Богатића представљало је велики политички успех о коме се одмах разнео глас по целој Мачви и Србији. Град с околином постао је центар ослобођене територије с које је успешно дејствовао Мачвански

партизански одред. У центру града подигнут је споменик Мики Митровићу, команданту одреда и палим борцима.

1.6. Културна баштина

Најзначајнији примери културне баштине Партнерства су: **Окућница Јуришића и вајат Хајдук Станка**, споменик културе, под заштитом државе, **Туфегџића кућа**-, „Завичајни музеј Мачве и Семберије“, **Зграда Окружног начелства**- зидана као типска грађевина за потребе среског начелства у Краљевини Југославији, **Радован кула Милића од Мачве**- посвећена је великом уметнику Милићу Станковићу, познатијем као Милић од Мачве, **„Етно парк Совљак“**, **Црква у Глоговцу** споменик културе стављен под заштиту државе, **Црква у Дубљу** спомен-костурница изграђена 1936.године са костима српских и аустроугарских ратника погинулих у Првом светском рату са спомен бистом Војводе Милића Дринчића, устаничког војводе из Боја на Дубљу, **Црква у Богатићу** споменик културе под заштитом државе, **Манастир Илиње Очаге са конаком**, **Српска православна црква Свете Тројице у Засавици** ужива статус непокретног културног добра од великог значаја. **Амбар** непокретно културно добро и споменик културе, **Остаци Цркве-Гробно место Светог Методија у Мачванској Митровици**.

Неке од знаменитих личности који воде порекло са подручја Партнерства су: **Јанко Веселиновић** (прослављени писац српског реализма), **Војвода Стојан Чупић** (војсковођа Првог српског устанка који се посебно истакао у Боју на Мишару и Боју на Салашу), **Милић Станковић-Милић од Мачве** (један је од најеминентнијих српских сликара XX века), **Миливоје Мартиновић-Мартин** (гумац, сликар, редитељ и сценограф те утемељивач позоришне уметности у Богатићу и иницијатор стварања аматерског позоришта „Јанко Веселиновић“), **Милорад Панић-Суреп** (песник и истакнути културни посленик и прегалац), **Милош С. Милојевић** (историчар, политичар, књижевник и аутор књиге „Српско-турски рат“ 1876-1878. године), **Борисав – Бора Симић** (заступљен са већим бројем песама у антологијама и изборима песама у редакцији Драгише Витошевића, др Владете Кошутића и других, штампаних сем на српском и на италијанском, француском и шпанском језику), **Миленко Заблаћански** гумац, режисер и сценариста коме су највећу популарност донеле улоге у серијама Синише Павића: Срећни људи, Поролично благо, Стижу долари, Бела лађа и Оно наше што некад бејаше.

1.7. Инфраструктура

Путна инфраструктура: Геосаобраћајни потенцијал Партнерства представљају државни путни правци, који пролазе подручјем Партнерства и омогућују њено укључивање у регионалне, републичке и међународне токове саобраћаја. Изградњом моста преко Дрине («Павловића ћуприја»), територија Партнерства сада има улогу саобраћајне споне између Србије и Републике Српске, односно БиХ. Државни путеви на подручју Партнерства:

Државни пут I Б реда:

Редни број	Ознака пута	ОПИС
1.	20.	Сремска Митровица-Богатић-државна граница са БИХ (гранични прелаз Бадовинци)

Државни пут II А реда:

Редни број	Ознака пута	ОПИС
1.	135	Бадовинци - Прињавор
2.	136	Мајур-Богатић-Петловача
3.	124	Сремска Митровица - Дреновац - Шабац;

Државни пут II б реда:

Редни број	Ознака пута	ОПИС
1.	320	Богатић-Глоговац-Црна Бара
2.	321	Глоговац - Бадовинци
3	322	Глушци – М.Причиновић

Општински путеви саобраћајно повезују сеоска насеља на територији Општине Богатић и Града Сремска Митровица. На подручју Партнерства саобраћа железнички саобраћај преко саобраћајнице Рума-Шабац-Зворник.

Електро-енергетска инфраструктура: Мрежа ових инфраструктурних објеката је на задовољавајућем нивоу, како по просторном распореду тако и по капацитетима.
Комуникациона инфраструктура: По густини ТТ мреже, стање је задовољавајуће и то на читавој територији Партнерства, а по броју прикључака, степен телефонизације је око републичког просека. Степен дигитализације телефонске мреже је скоро 100% У територијалном смислу, постојећи систем јавног поштанског саобраћаја покрива 90,3% територије Партнерства и у потпуности задовољава потребе корисника.

Водоводна снабевање: на територији Партнерства насеље Богатић располаже системом за централно снабевање водом за пиће, док су насеља Мачванска Митровица, Салаш Ноћајски, Ноћај, Засавица 1, Засавица 2 и Равње у систему водоснабдевања Града Сремска Митровица.

Водоотпремање: на територији целог Партнерства системско водоотпремање путем канализационог система се врши једино у насељу Мачванска Митровица.
У насељу Богатић је изграђена примарна фекална канализациона мрежа (главни колектор – гравитациони), регионална црпна станица, као и потисни цевовод (од Богатића до реципијента - реке Саве)

Систем управљања отпадом: Изношење смећа се обавља на подручју насеља: Богатић, Белотић, Метковић, Глушци, Узвеће, Дубље, Мачванска Митровица, Салаш Ноћајски, Ноћај, Раденковић, Засавица 1, Засавица 2 и Равње.

1.8. Стање друштвене и комуналне инфраструктуре насељених места

Бадовинци: У Бадовинцима, се налази државни гранични прелаз (Павловића мост) између Републике Србије и БиХ (Републике Српске), те кроз ово насеље пролази важна саобраћајница: Сремска Митровица - Богатић - Бадовинци - Бијељина (БиХ). Кроз насеље пролазе три државна пута, која су до скоро била категоризована као регионални путеви, а по новој категоризацији то су: државни пут I -Б реда број 20 (Богатић-Бадовинци);државни пут II - А реда бр.135 (Прњавор-Бадовинци); и државни пут II - Б реда бр.321 (Глоговац-Бадовинци).Такође, Бадовинци су само 10 километара удаљени од магистралног пута Шабац-Лозница.Насеље је директном аутобуском линијом повезано са свим суседним местима, као и са већим градовима: Шабац, Београд, Нови Сад и Лозница. Постоје два уређена аутобуска стајалишта. Кроз цео атар Бадовинаца (дужином од око 9 километара) протиче река Дрина, брзим током и великим дневним и сезонским осцилацијама у водостају. Одбрамбени насип од поплава реке Дрине, реконструисан је 2016. године.У току је реализација пројекта наставка изградње одбрамбеног насипа, од Бадовинаца - према Прњавору и Лозници. У насељу не постоје јавни системи за наводњавање или одводњавање У Бадовинцима постоји основна школа ``Вук Караџић``, коју похађа 386 ученика.У школи раде 32 - просветна радника и 8 радника - стручног и техничког особља.Већ неколико година у овом насељу, у издвојеном објекту у дворишту основне школе у Бадовинцима, ради одељење предшколске установе из Богатића. Тренутно установу похађа око 50 малишана узраста од 3-7 година. У Бадовинцима постоји здравствена станица, која ради у две смене. Здравствену заштиту мештанима овог насеља пружају два стална лекара, један стоматолог и пет медицинских сестара. Мештанима је доступан специјалиста опште медицине. У Бадовинцима постоје две апотекеу приватном власништву. Поред стоматолошке ординације у оквиру Здравствене станице Бадовинци, постоје и две приватне стоматолошке ординације. Када је реч о здравственој заштити животиња у Бадовинцима постоји једна ветеринарска станица у приватном власништву и 3 ветеринарске апотеке у приватном власништву. У Бадовинцима постоји Дом културе који се налази у центру насеља.У једном делу објекта Дома културе смештени су локали (пословни простор), који су издати у закуп предузетницима, док највећи део зграде Дома културе заузима велика вишенаменска сала, која служи за различите културно-забавне активности и за друге потребе МЗ Бадовинци. Капацитет велике сале Дома културе, са галеријом, је око 400 места. Постојећа седишта (столице) су дотрајала и највећим делом су неупотребљива, што доводи у питање могућност даљег организовања културних и забавних манифестација и других масовнијих скупова.Током 2017. године израђен је Пројекта генералног уређења и адаптације Дома културе, након чега су започели радови на уређењу велике сале Дома. У Бадовинцима постоји више споменика учесницима

Балканских ратова, I и II Светског рата, грађанског рата у Југославији, али и споменик стрељаним мештанима Бадовинаца током 1941. године приликом тзв. ``Казнене експедиције`` у Мачви. У Бадовинцима се налази Задужбина Мире и Слободана Павловића, некадашња кућа Попа Драге Туфегџића и његове жене Персиде (кћерке Јанка Веселиновића), која је изграђена 1911.године, а сачувана у изворном облику. У селу је активно културно уметничко друштво, под називом *Ансамбл народних песама и игара ``ДУКАТ``*,које броји око 100 активних чланова, организованих у више секција. Већина спортских активности се одвија на теренима фудбалског стадиона у Бадовинцима и спортским теренима и објектима основне школе. У Бадовинцима су активни следећи спортски клубови: фудбалски клуб ``Дрина`` Бадовинци, фудбалски клуб ``Премијер``, атлетски клуб ``Спринт`` Бадовинци, Карате клуб ``Бушидо`` Бадовинци, ловачка секција Бадовинци - као део Ловачког удружења ``Мачва`` Богатић, и риболовачка секција Бадовинци-као део Риболовачке организације ``Клен``Богатић. У Бадовинцима активно делује Удружење пчелара ``Милутин Рајлић`` из Бадовинаца, које има око 60 активних чланова, и Еколошко удружење ``Сачувајмо Дрину`` из Бадовинаца, које је веома активно и има око 80 активних чланова. У Бадовинцима постоје три већа ресторана и десетак мањих угоститељских објеката. Рурални туризам није развијен, сеоско-туристичка домаћинства која се баве овом делатности не постоје, а маштани се углавном баве веома интензивном сточарском и ратарском производњом. У насељу постоји савремена пошта са 5 радника.У објекту поште инсталирана је аутоматска телефонска централа са 1000 телефонских бројева. У насељу су инсталиране две базне станице мобилне телефоније, од два оператера са најмање 2500 мобилних телефонских корисника. Целокупно насеље Бадовинци је покривено електро-мрежом, која је у највећем делу реконструисана, тако да сви мештани имају приступ електроснабдевању. Електроснабдевање је углавном уредно. Највећи део нисконапонске мреже је већ реконструисан. Село Бадовинаци је у потпуности покривено са савременом јавном расветом, која је постављена у свим улицама. У насељу Бадовинци, као и свим другим селима општине Богатић, не постоји изграђен јавни систем водоснабдевања, тако да се становништво снабдева водом из хидрофора а делом и нортон пумпи. Пијаћа вода се највећим делом користи са дубине од 9-12 метара. У Бадовинцима не постоји изграђена канализација.У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле се цистернама црпе и односе на депоније за отпад. На територији насељеног места Бадовинци регистрована је ретка животињска врста, птица Мала Чигра, једна од најређих и најугроженијих гнездарица водених станишта. Укупна бројност ове птице у доњем току реке Дрине се процењује на свега 30- до 40 парова.

Глушци: Насељно место Глушци према према попису из 2011.године има 1975 становника. У Глушцима живи 1909 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 41,6 година (40,9 код мушкараца и 42,3 код жена). У насељу постоји 713 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,29.Ово насеље је великим делом насељено Србима, а у последња три пописа, примећен је пад у броју становника. За

ово насељено место се може рећи да има солидан положај узимајући у обзир чињеницу да је релативно подједнако удаљено од два најближа града, Сремске Митровиће и Шапца, а 15 километара од аутопута Загреб-Београд. У Глушцима постоји аутобуско стајалиште, које аутобуским линијама са повезује мештане села са Сремском Митровицом, Шапцем и Богатићем. У Глушцима постоји осмогодишња основна школа ``Цветин Бркић``, коју похађа око 220 ученика. У Глушцима не постоји вртић за децу, међутим у склопу основне школе постоји припремна група за полазак у први разред. У Глушцима постоји јавна здравствена станица која има сталног лекара опште праксе и две медицинске сестре. Такође постоји и савремено опремљена приватна ординација специјализована за дијагностику, као и апотека. У селу постоји ветеринарска станица и неколико ветеринарских апотека у приватном власништву. Насеље Глушци покривено је електро-мрежом, која је већим делом реконструисана. Електроснабдевање је релативно уредно, са повременим прекидима струје. У селу постоји око 10 трафостаница које су у солидном стању. Насеље Глушци покривено је јавном расветом. Према подацима достављеним у Упитнику којим су испитиване потребе у насељеним местима са територије Партнерства а у сврху израде Локалне стратегије руралног развоја, потребно је извршити реконструкцију дела система за снабдевање електричном енергијом, пошто је већи део трафостаница и електричне мреже израђен пре 30 година. Потребно је такође извршити санацију нисконапонске мреже. У насељу Глушци не постоји изграђен водовод, тако да се становништво снабдева водом из хидрофора. Пијаћа вода се највећим делом користи са дубине од 8-15 метара, мада има и побијених цеви на мањим дубинама као и на већим, односно на 24 метара. У Глушцима не постоји канализациона мрежа. Фекалне воде се сакупљају у септичким јамама и одатле се цистернама отпремају на привремене депоније. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле их становништво већином отпрема на њиве или привремене депоније. У насељеном месту Глушци постоји каналска мрежа. Такође постоји река Битва, која је прешла у каналску мрежу, односно битвански канал. У селу постоји пошта која својим људским и техничким капацитетима задовољава потребе становништва насеља. До свих домаћинстава у Глушцима доведена је примарна и секундарна телефонска мрежа. Већи део домаћинстава поседује фиксни телефонски прикључак. Такође, село је покривено и мрежом мобилне телефоније и интернетом. У центру села се налази Дом културе. У једном делу објекта Дома културе смештен је пословни простор, издату закуп предузетницима, као и просторије месне канцеларије. Највећи део објекта Дома културе заузима велика вишенаменска сала, која служи за различите културно-забавне активности и за друге потребе МЗ Глушци. Капацитет сале је око 350 места. До пре неколико година у сали су одржаване филмске пројекције. Сала Дома културе се највише користи за потребе културно уметничког друштва „Вез“, које броји око 120 чланова, од дечијег ансамбла до ансамбла ветерана. У Дому културе се повремено одржавају и друге културне и забавне манифестације :концерти, позоришне представе, школске приредбе и друго. Дом културе се такође користи за одржавање других окупљања које организују удружења

грађана и политичке странке. У селу Глушци рођен је песник Борисав Бора Симић (1929-2016), као и прослављени глумац, режисер и сценариста Миленко Заблаћански (1955-2008). У центру села налази се споменик палим борцима из Првог светског рата, док су на сеоском гробљу сахрањени посмртни остаци палих бораца Легетске битке. Такође, у селу се налази спомен комплекс „Бубања“ и обележава место од важности за организовање НОБ-а у Мачви, на почетку Другог светског рата. Место је обележено пирамидом од грубо клесаног камена са постаментом, на који је постављена спомен плоча са натписом. Спомен-комплекс је у лошем стању. На улазу у село из правца Сремске Митровице, налази се Црква Светих апостола Петра и Павла са капелом и црквеним комплексом. Црква бележи раст верско-туристичких посета из године у годину. У Глушцима постоји регистровано туристичко домаћинство Етно кућа „Авлија“. Понуда у овом сеоском туристичком домаћинству је разноврсна, од музејске поставке кућних и других експоната из прошлог века, мачванске собе и вајата до јахања и вожње фијакером. Авлија тренутно располаже са 2 смештајне јединице, капацитета 4 лежаја. Не постоји званичан сајт месне заједнице, као и странице на друштвеним мрежама. У Глушцима су активна два спортска друштва и то : Фудбалски клуб „Горки“ и Фудбалски клуб „Шумице“. У селу постоји фудбалски терен са трибинама. Глушци се могу похвалити капацитетима млинске индустрије („Млин Ђорђић“)

Клење: У насељу Клење живи 2610 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 41,0 година (39,7 код мушкараца и 42,3 код жена). У насељу има 957 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,40. Ово насеље је великим делом насељено Србима (према попису из 2002. године), а у последња три пописа, примећен је пад у броју становника. У Клењу постоји осморазредна основна школа „Лаза Лазаревић“ и одељење предшколске групе у оквиру Предшколске устнове „Слава Ковић“ – Богатић смештена у основној школи у Клењу. Такође, у селу постоји објект који се уз одређену адаптацију може привести намени вртића. У Клењу постоји здравствена станица, у којој је лекар опште праксе доступан радним данима у току седмице, као и апотека. Постојеће ветеринарске станице и ветеринарске апотеке у приватном власништву. Насеље је снабдевано електричном енергијом с тим постоји потреба за реконструкцијом нисконапонске мреже и изградњом трафостанице у 3 улице, за шта постоји израђен пројекат. У Клењу постоји пошта која задовољава потребе мештана, као и телефонски и интернет прикључци. У насељу не постоји изграђен водовод, те се становништво снабдева водом из хидрофора. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле их становништво већином отпрема на њиве или привремене депоније. Село Клење се може похвалити Домом културе капацитет има 500 седишта, са биоскопским платном и угоститељским објектима. У оквиру ове установе налази се и спомен плоче плим борцима. У Клењу је активно КУД „Мачванка“ са фолклорном и певачком секцијом и Фудбалски клуб „Душко“ Клење. У насељу постоје аутобуска стајалишта, са којих саобраћају директне линије за Богатић, Шабац, Београд, Нови Сад и Бијељину. Клење се може похвалити капацитетима

млинске индустрије („ДПС-Клас-Гроуп“ – силоси, „Ружић“ – Клење) и прерадом соје „Добра Година“.

Метковић: У насељу Метковић живи 995 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 42,0 година (41,3 код мушкараца и 42,7 код жена). У насељу има 347 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,59. Ово насеље је скоро у потпуности насељено Србима (према попису из 2002. године). Насеље се налази на регионалном путу Сремска Митровица – Павловића мост (гранични прелаз). Удаљеност од ауто пута Е 10 је око 20 км. У селу постоји локално аутобуско стајалиште на којем стају локални и међуградски аутобуси који саобраћају на линијама која пролазе кроз насеље. У насељеном месту Метковић постоји основна школа (истурено одељење школе Цветин Бркић) за узраст до 5 разреда основног школовања. У саставу објекта основне школе постоји предшколско образовање које је саставни део Предшколске установа Слава Ковић из Богатића. У Метковићу постоји функционалан објекат здравствене амбуланте, који не пружа здравствену заштиту мештанима због недостатка медицинских радника. У селу постоји ветеринарка амбуланта у приватном власништву. Дом културе није доступан мештанима насеља Метковић. Објекат Дома културе постоји и у власништву је земљорадничке задруге како је она у стечајном поступку, објекат Дома културе није доступан за коришћење. У парку који се налази у центру насеља налази се споменик погинулим борцима из Првог светског рата на који је накнадно додата плоча погинулима у осталим ратовима у 20 –том веку. У Метковићу је активан фудбалски клуб „Младост“ основан 1929 године. У насељу постоји етно кућа Мачвански конак која нема смештајни капацитет. Објекат је претожно угоститељско едукативног карактера. У насељеном делу месне заједнице Мачвански Метковић свим домаћинствима је доступна и допремљена електрична енергија. Евидентни су чести падови напона електричне енергије. Због учесталог пада напона потребно је побољшати квалитет трафостаница. Трафостаница у центру села је у лошем стању. У насељу постоји телефонска мрежа, која нема могућности за стабилну (жичану) услугу интернета (АДСЛ). Интернет становништво користи преко бежичних провајдера. У насељу не постоји пошта. Пошта за становнике насеља стиже у суседно село Глушце, које је удаљено 4 км. У насељу Метковић становништво се снабдева водом из хидрофора. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле их становништво већином отпрема на њиве или привремене депоније. У насељеном месту Глушци постоји каналска мрежа. Од водотокова постоји само део каналске мреже и корито реке Битве које је у великом делу без воде током целе године.

Баново Поље: Према попису из 2011. било је у овом насељу живи 1362 становника. Насеље лежи у алувијалној равни (81 м), источно од савске мртваје Засавице и дринске мртваје Батра. Године 1874. забележено је као „хришћанско село“ на дринском путу. Назив Банско Поље потиче из времена мачванских банова (XIII век). Године 1822. имало је 77 кућа са 70 пореских и 179 харачких глава. У насељу Баново Поље живи 1294 пунолетна

становника, а просечна старост становништва износи 41,8 година (41,1 код мушкараца и 42,4 код жена). У насељу има 444 домаћинства, а просечан број чланова по домаћинству је 3,65. Ово насеље је великим делом насељено Србима (према попису из 2011. године), а у последња три пописа, примећен је пад у броју становника. Место Баново Поље има веома добру саобраћајну позицију, са изласком на све битне саобраћајнице које воде ка већим градовима у близини, као што су Сремска Митровица, Шабац као и према граду Београду. Такође, близина граничном прелазу „Павловића мост“, побољшава позицију овог места. Постоји и неколико аутобуских стајалишта, одакле се путници превозе директном линијом до Шашца, Сремске Митровице, Новог Сада и Београда. Постоји једна образовна институција за четворогодишње школовање, што је истурено одељење основне школе „Мика Митровић“ у Богатићу. Ученици своје даље школовање од петог до осмог разреда настављају у Богатићу, у матичном месту школе. Такође, у месту постоји и вртић, са обезбеђеним полудневним боравком, који је такође истурено одељење вртића у Богатићу, „Слава Ковић“. У оквиру амбулантног центра који је у овом месту реновиран и доведен у стање да се може користити, не постоји довољан број медицинских радника. Због оваквог стања пацијенти радије одлазе у оближна места, Црну Бару и Богатић, где постоји свакодневан преглед. Медицинско особље присутно је једном недељно, када долази лекар специјалиста и потребно медицинско особље. Потребно је нагласити да постоји ветеринарска апотека „ЗООДРАЛ“. Читаво место покривено је електричном енергијом и сваки становник у свом домаћинству поседује струјни прикључак. Проблеми настају неколико пута у току дана, када због осцилација у напону долази до престанка у снабдевању, које по речима надлежних, траје неколико момената, након чега се стање потпуно нормализује. Већи проблеми у снабдевању електричном енергијом настају код већих потрошача, који због захтевности своје потражње за овим енергентом прибегавају алтернативним изворима енергије (агрегати), како би што боље превазишли рестриктивне периоде. Телекомуникациона мрежа је веома добро распрострањена, тако да сви становници који имају струју, поседују и прикључак за телефон, док је интернет половично доступан. У месту постоји пошта, одакле свакодневно одлазе пошिल्ке, али и постоји отворено место за обављање платног промета. Поштански број овог места је 15362. Снабдевање водом није на завидном нивоу, јер није распрострањена водоводна мрежа, тако да се становништво овог места снабдева водом, копањем бунара и проналаском површинских вода. Док систем за отпремање воде није још увек разрађен, због високих трошкова имплементације. Фекалне воде, такође, немају разрађен начин одвођења. Поред тога, постоји једно културно-уметничко друштво, секција фолклора „Жарко Бановац“, и један спортски клуб Ф.К. „Напредак“, који тренутно игра општинску лигу Богатић. Битно је навести два споменика који су подигнути у част погинулим борцима у Балканским ратовима и Првом светском рату. Привредни потенцијал места поседује природни резерват „Засавица“, који се налази у непосредној близини, а у чијем власништву се налази неколико заштићених врста риба, птица, као и једино регистровано станиште даброва у Србији. Како у месту не постоје регистрована удружења, задруге, а ни

организације сличног типа, отвара се простор за напредак и потенцијалан улагања у овај део Партнерства. Такође, битно је навести да постоји неколико трговинских радњи, које се налазе у приватном власништву, као и једна аутомеханичарска и једна радња електроматеријала, уз једног произвођача и дистрибутера киселог купуса.

Белотић: Белотић насеље у коме је према попису из 2011. било је 1.557 становника. У насељу Белотић живи 1.417 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 41,6 година (40,6 код мушкараца и 42,5 код жена). У насељу има 504 домаћинства, а просечан број чланова по домаћинству је 3,46. Ово насеље је највећим делом насељено Србима (према попису из 2002. године). У овом селу је рођен Милић од Мачве, познати сликар и који је на спомен на оца Радована подигао имање са кулом која носи очево име. Близина регионалног пута Шабац-Лозница, погодује доброј повезаности овог места са најближим већим градовима у читавом мачванском округу, али је и повезаност са већим градовима у Србији Београд, Нови Сад, Сремска Митровица, на овај начин олакшан. Ово место представља транзитну станицу за све путнике који иду из Богатића у правцу Шапца, и незаобилазна је станица на овом путном правцу. Због таквог положаја поседује и једно аутобуско стајалиште које се налази у центру насеља, које највише користе локални превозници, који свакодневно обављају превоз путника и ученика. И у овом месту је исти случај као и са раније поменутих, Бановим Пољем, где ученици похађају основну школу од првог до четвртог разреда у самом месту, након чега своје даље школовање настављају у Богатићу. Постоји и једно истурено одељење вртића из Богатића. Када је у питању здравствена заштита мештана, постоји једино амбуланта чији се капацитет не користи потпуно, и често се за било какве интервенције одлази до најближег и најопремљенијег Дома здравља у Богатићу. Овакав проблем постоји и због податка да у Белотићу уопште не долази медицинско особље, док потреба за прегледима постоји. Охрабрује чињеница да је насеље Богатић где се може извршити преглед у непоредној близини, тако да у најкраћем временском року, пацијенти могу бити прегледани, у случају потребе. Потребно је навести да постоји и једна ветеринарска станица која се налази у приватном власништву. Електроснабдевање одвија се на територији читавог места, неометано током читаве године. Систем ради веома добро, и сами становници немају рестриктивних периода. Телекомуникациона мрежа је такође присутна у читавом Белотићу, као и интернет прикључак, који користе само домаћинства која имају потребу за истим. С друге стране водом се снабдевају сва домаћинства, која копањем бунара долазе до избора пијаће воде и воде за домаћинство, али и стоку. Отпремање воде врши се углавном у површинским јамама, где се одлаже и фекална вода. Треба истаћи да је у читавом селу распрострањена каналска мрежа, која је нажалост услед неодржавања запуштена, тако да вода која се акумулира не отиче. У Белотићу се налази Радован кула. Од културно-уметничких удружења постоји само једно, које окупља децу која су заинтересована за фолклор и друге народне игре. Постоји и једно спортско друштво Ф.К. „Напредак“ из Богатића у ком тренирају момци из Белотића. У Белотићу постоји неколико трговинских радњи, које су у приватном власништву, и то „Јава“ Белотић и „Транском“ Шабац, које снабдевају локално

становништво основним намирницама за домаћинство. Поред тога постоји и једно услужно предузеће, „Немања“ које се бави поправком аутомобила и пољопривредне механизације.

Црна Бара: У насељу Црна Бара живи 1836 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 42,4 година (41,6 код мушкараца и 43,1 код жена). У насељу има 683 домаћинства, а просечан број чланова по домаћинству је 3,32. Ово насеље је скоро потпуно насељено Србима (према попису из 2002. године), а у последња три пописа, примећен је пад у броју становника. У селу има 680 домаћинстава и 988 кућа. Веома мало фали месту Црна бара да би имала готово идеалну географску позицију, са изласком на реку, готово читавом својом дужином. Због удаљености, додуше не велике, главних саобраћајница које воде ка већим градовима као што су Шабац и Сремска Митровица, ово насеље нема најбољу позицију у читавом округу. Кроз само место проилазе локални аутобуси, али и међумесни, док чак постоји и један превозник који вози путнике из овог места у правцу Беча. Излазак на реку, с друге стране отвара могућност да се читаво место окрене ка реци и искористи потенцијал који доноси река Дрина. У Црној Бари постоји основна школа „Јанко Веселиновић“, где ђаци похађају часове од првог до осмог разреда. Поред тога, за најмлађе постоји пртшколска установа као и вртић. Медицинске интервенције, обављају се у здравственој станици Дома здравља Богатић. Лекарска служба и особље у овом месту доступно је четири пута седмично. Постоји здравствена апотека која је у приватном власништу, као и ветеринарска станица, која је такође у власништву приватног лица. Електрична енергија доступна је у делу села где се налазе домаћинства, уз повремене прекиде у снабдевању због дотрајалости електромереже. Црна Бара излази на реку Дрину, постоји и викенд насеље Ушће, које је удаљено око 3 км од центра и где се налази око 50 викендица, у којем не постоје прикључци за електричну енергију. Телекомуникациона мрежа је распрострањена по читавом месту, као и доступност интернет сигнала. У Црној Бари, снабдевање водом је отежано, због тога што се техничка вода користи из бунара, док је једини извор пијаће воде, у виду цистерни, у којима се вода допрема из Богатића. Самим тим, и отпрема воде је отежана, јер се за те потребе користе јаме, које се касније празне на привременим депонијама. У насељу Црна Бара постоји Дом културе са 200 места за седење, биоскопском салом, и свлационицом. Дом свакодневно користи КУД „Јелица“ са својим секцијама: фолклор, драмска секција, мушка и женска певачка група. Споменици палим борцима за отаџбину у Првом и Другом светском рату, налазе се у испред Дома културе. Када су други споменици културе у питању, битно је навести Вајат Хајдук Станка, док је у припреми и етно кућа. Од спортских удружења постоји само фудбалски клуб Ф.К. „Хајдук Станко“. Похвално је да ово село поседује сајт МЗ Црна Бара, као и официјалну страницу на друштвеним мрежама, што је велика разлика у односу на остала села мачванског округа. Како се место читавом својом дужином простире уз реку Дрину, постављена је обалоутврда у дужини од 9 км, што представља први штит у случају подизања нивоа реке. У Црној бари налази се извор реке Засавице, која се касније улива у реку Дрину, природни резерват који је добио име по

истоименој реци, налази се у близини овог места. У читавом месту постоје станишта белорепог орла. Трговинске радње, које се налазе у самом селу су СТР „Агролист“, СТР „Дуга“, СТР „Крсмић“, Грил „Лазар“, Пекара „Ана“, углавном се баве продајом најосновнијих намирница, осим последње две поменуте, које се баве продајом брзе хране и пекарских производа. У области малих и средњих предузећа заступљени су ДОО „Мутаком“, ДОО „Пиле-ком“, ДОО „Црна Бара“, „ЈУ Дрво“, „Гомекс“, „Дивна“.

Дубље: Дубље је друго по величини село у Мачви. Према попису из 2011. имало је 2900 становника. У Дубљу се 14/26. јула 1815. године одиграо Бој на Дубљу, којим је завршен оружани део Другог српског устанка и где су погинуле српске војводе Милић Дринчић и Сима Ненадовић. У порти цркве Христовог Вазнесења подигнуте 1936. године, која је споменик културе под заштитом државе, сваке године одржава се традиционална манифестација „Бој на Дубљу“. Споменик Боју на Дубљу (1815) подигнут је у центру села, у оквиру споменика учесницима ранијих ратова, који има статус споменика културе. Комплекс споменика посвећених ранијим ратовима се налази југоисточно од цркве, а састоји се од постамента са споменицима учесницима ратова од 1912-1918. године и од 1941-1945. године, као и спомен бисте војвода Милића Дринчића и Симе Ненадовића. У спомен-костурници похрањени су остаци ратника изгинулих у Првом светском рату. У истој спомен костурници сахрањени су и српски и аустроугарски војници погинули у Првом светском рату. Због близине главних саобраћаница Шабац- Лозница, која је удаљена свега 6 км од центра села, и Шабац- Богатић, која се налази на 4 км од центра, Дубље има одличну транспортну позицију. Локални аутобуси пролазе свакодневно обављајући превоз до Шапца и Богатића, развозећи претежно ђаке, и за те намене постоји аутобуско стајалиште. Постојање и железничке станице, где пролази воз на релацији Шабац-Лозница, и њена удаљеност је 4 км од центра села. Потенцијал се огледа и у могућности, да кроз пар година, воз буде транспортно средство за превоз роба широке потрошње, што тренутно свакако није у потпуности искоришћено. Ученици се у овом селу образују се до 8. разреда, у Основној школи „Никола Тесла“, након чега имају могућност да своје даље школовање наставе у Лозници, или Шапцу, што готово сви и искористе. Постоји и претшколска установа која се налази у оквиру школе, док за најмлађе, није обезбеђен вртић. За потребе лечења мештана, саграђена је амбулантна станица, у коју пет пута седмично долази лекар опште праксе, док лекар специјалиста није на располагању становницима овог села, те у случају потребе потребно је отићи до шабачког Дома здравља који је удаљен 12 км. Здравствене апотеке и ветеринарске станице се налазе у селу, и то, једна здравствена апотека, као и три ветеринарске станице које су такође у приватном власништву и то: Ветеринарска станица „О2“ - Живковић Милан, „Зоо Лек“ Бане Станчевић и „Ветолек“ Боле Станчевић. Електрична енергија доступна је у читавом насељу, где се снабдевање обавља неометано, без рестриктивних периода, уз помоћ старих и нешто новијих трафостаница. Због све већег броја корисника, на електро mreжа долази до преоптерећења па је неопходно извршити реконструкцију електро mreже, ради повећања напона у целом систему. Телефонски прикључци доступни

су у свим домаћинствима, док је интернет прикључак доведен у село. У насељу постоји пошта. Водоснабдевање се обавља на исти начин као и у осталим селима, копањем бунара, а пошто не постоји канализациона мрежа, отпремање фекалне воде обавља се најчешће у за то предвиђене јаме. Простор Дома културе искоришћено је за организовање прослава у селу, чији је капацитет око 100 места, док у згради Дома културе посотоје још и просторије месне заједнице, месне канцеларије и фолклорног друштва „Бисерница“. Од спортских друштава активни су фудбалски клубови Ф.К. „Млади Борац“ и Ф.К. „Мачванка“ и један шаховски клуб, док од културно-уметничких друштава постоје КУД „Бисерница“ и певачка група „Дубљанске Лоле“. У овом насељу постоји више трговачких радњи: СТР „Дубљанче“, СЗР „Пилана „Јеротић“, СТР „Ивана“, СЗР „Чавић“, СТР „Уча“, СТР „Пољомачва“. Од малих и средњих предузећа требало би напоменути „Дубљанче“ – Дубље, „Дубљанка плус“ – Дубље, „Силомикс“ – Дубље, „Пекара Електро“ – Дубље, „Хеми“ – Дубље, „Каменорезац Миле“ – Дубље. Сва наведена предузећа налазе се у приватном власништву.

Совљак: Совљак је насеље у Србији у општини Богатић у Мачванском округу. Према Попису из 2011. имало је 554 становника. У насељу Совљак живи 510 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 42,3 година (41,6 код мушкараца и 43,2 код жена). У насељу има 193 домаћинства, а просечан број чланова по домаћинству је 3,20. Ово насеље је великим делом насељено Србима (према попису из 2011. године).

Глоговац : У овом насељеном месту по Попису 2011. године било је 777 становника. У насељу Глоговац живи 804 пунолетна становника, а просечна старост становништва износи 43,4 година (41,7 код мушкараца и 45,1 код жена). У насељу има 301 домаћинство, а просечан број чланова по домаћинству је 3,21. Ово насеље је великим делом насељено Србима (према попису из 2011. године). Најзнаменитије личности рођене у Глоговцу су свакако књижевник Јанко Веселиновић и Милорад Панић (Суреп), песник и истакнути културни посленик и прегалац. Друмске саобраћајнице које пролазе кроз Глоговац су магистрални пут Лозница-Сремска Митровица, као и магистрални пут Шабац- Црна Бара, што становницила омогућава добру повезаност према овим крајевима Мачванског округа. Аутобуски превоз се одвија свакодневно, и за то је предоређено једно аутобуско стајалиште, које није обележено, нити постоји настрешница. У Глоговцу постоји једна основна школа, у којој се школују деца до 4. разреда основне школе, и то је издвојено одељење ОШ „Јанко Веселиновић“ из Шапца, у коју свакодневно долази 50 ученика. Такође, поред школе постоји и предшколско одељење, док вртић за најмлађе тренутно не постоји. Место располаже са здравственом амбулантом која се налази у оквиру пословне зграде, у центру села, која јераније била потпуно расположива за коришћење од стране медицинског особља и лекара специјалисте, док се данас користи само за дневне патронажне потребе. Иако постоји потреба, медицинско особље није на располагању мештанима вог насеља. Електрична енергија доступна је у свим домаћинствима у селу, док је сам квалитет система на задовољавајућем нивоу, али постоји простора за додатна

унапређења. Као ограничавајући фактор у бољем снабдевању наводи се трафо-станица, којих би требало да буде више, како би се мрежа растеретила. Најпотребније је изградити још једну трафо-станицу, која би покривала улице Исака Милосављевића, Ђурђа Јоцковића и Милана Ђаковића. Телефонска мрежа и интернет су доступни у овом селу. Пошта не постоји, али се све потребе регулишу у Црној Бари. Када је реч о снабдевању пијаћом и техничком водом, оно се обавља из атмосферских бунара за техничку, и из цистерни које допрема ЈКП Богатић, у којима се налази пијаћа вода. Ове цистерне свакодневно се допремају у Глоговац. Као најбоље решење овог проблема је прикључак водоводне мреже на систем водоснабдевања у Богатићу. Када је реч о фекалној води, не постоји начин да се иста отпрема, осим складиштења у јаме, које се касније празне на унапред одређеним местима, од стране месне заједнице. Битно је навести да постоји главни канализациони колектор, али није стављен у употребу због неизграђености секундарне канализације. Дом културе у Глоговцу је у јако лошем стању, и не препоручује се било каква употреба. Раније је то био објект, са салом од 300 места, позорницом, свлачионицом, клубом, библиотеком и осталим пратећим објектима. Током 70-тих и 80-тих година у овом дому су се одржавала такмичења у оквиру „Фестивала Мачванског аматеризма“. Данас, не постоји ниједно културно-уметничко друштво нити секција. У Глововцу се налази споменик књижевнику Јанку Веселиновићу, као и споменици палим борцима у Другом светском рату. У оквиру зграде ОШ „Јанко Веселиновић“, постоји галерија са експонатима посвећеним Миодрагу Панићу-Сурепу и Јанку Веселиновићу. Од спортских удружења једино је активан фудбалски клуб, ФК „Радник“ Глоговац. На територији насеља не постоје угоститељски објекти. МЗ Глоговац има свој профил на мрежи „Facebook“. У месту не постоји систем за наводњавање, док постоји пројекат за Средњемачвански канал, али његова реализација није спроведена до краја, па је због тога и сам канал ван функције, док би имао веома битну улогу у периоду обимних падавина. Тренутно постоје атарски канали који служе за одвођење акумулиране воде на ораницама. Од активних пројеката постоји манифестација „Јанкови дани“, која се традиционално одржава 13. маја, генерални покровитељ је локална самоуправа (Општина Богатић, Туристичка орагнизација и Културно-образовни центар Богатић). Раније је постојала земљорадничка задруга, Општа земљорадничка задруга, са значајним ресурсима и простором, али је садашње стање непознато. Тренутно не постоје удружења грађана која активно делују. Регистрованих трговачких радњи има пет, од тога три се баве трговачком делатношћу, једна продајом сточне хране и једна апотека.

Очаге: У насељу Очаге живи 317 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 38,3 година (38,2 код мушкараца и 38,3 код жена). У насељу има 124 домаћинства, а просечан број чланова по домаћинству је 3,29. Најзначајнија знаменитост села Очаге је манастир Илиње. Најближа саобраћајница, уједно и једна од најбитнијих у читавом округу, магистрални пут Шабац-Лозница, налази се на свега пет км од центра овог мачванског села. Повезаност аутобуског саобраћаја са Клењем и Богатићем, олакшан је због постојања три означена аутобуска стајалишта. Основно образовање у трајању од

првог до четвртог разреда, ученици стичу у самом месту, у оквиру истуреног одељења Основне школе у Клењу, док се на даље школовање од петог до осмог разреда, упућују у Основну школу у Клењу. У оквиру школе постоји и истурено одељење предшколске установе, док вртић не постоји у селу. Сви услови за одвијање свакодневног рада здравствене амбуланте су испуњени, али она ипак не ради због недостатка медицинског особља. Лекари и остало медицинско особље нису доступни мештанима овог насеља. У селу не постоји ветеринрска амбуланта, док постоји само једна пољопривредна аптека у приватном власништву. У свим домаћинствима овог села, доступна је електрична енергија. Трафостаница, која је уједно и једина, је у добром стању. У само једном делу села долази до проблема у напону, у улици Душана Остојића, где постоје поменути проблеми са напонам, који су проузроковани лошим квалитетом радова на инсталирању система за дистрибуцију електричне енергије. Неопходно је изградити нову трафостаницу и на тај начин решити повремене прекиде електричне енергије. Телефонска и интернет мрежа доступна је у читавом месту. Јединица поште не постоји у Очага, па мештани уколико имају потребе одлазе у најближу пошту у Клењу, са којим се дели поштански број 15357. И у Очагама, као и у свим раније поменутим селима, снабдевање водом остварује се из ископаних бунара, који се празне помоћу инсталираних хидрофора, а како не постоји начин да се отпреми вода, она се привремено складишти у јамама, одакле се након неког периода помоћу цистерни односе на локалну депоју. Дом културе у овом селу постоји, али се не користи у својој намени. Поред дома не постоје друге културне институције као што су музеји, галерије, и сл. као ни културно уметничка друштва. Фудбалски клуб је једини активан од спортских селекција, и то ФК „Младост“ Очаге. У процесу адаптације се налази и једна етно кућа, која ће ускоро бити отворена за јавност. Ово насеље није представљено на друштвеним мрежама.

Салаш Црнобарски: Салаш Црнобарски је насеље које је према Попису из 2011. година било је 1134 становника. У насељу Салаш Црнобарски живи 1110 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 42,5 година (41,8 код мушкараца и 43,2 код жена). У насељу има 418 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,22. Ово насеље је великим делом насељено Србима (према попису из 2002. године). Стојан Чупић је један од најзначајнијих војвода Првог српског устанка, познат и под именом Змај од Ноћаја, живео је у Црнобарском салашу. Ово место налази се у близини магистралног пута Шабац-Богатић, који даље наставља до границе Србије и Републике Српске. У самом месту постоје аутобуска стајалишта која се свакодневно користе код превоза претежно деце, али користе се и као транзитне станице како би повезале ово село са већим градовима, као што су Шабац, Сремска Митровица, Нови Сад, Београд. Ученици похађају наставу од првог до четвртог разреда, укључујући и предшколску установу, док се у каснијим разредима преусмеравају на школовање у Основну школу у Клењу. Не постоји вртић за најмлађе полазнике. За потребе здравствене заштите изграђена је амбуланта, која нема медицинских радника за стални надзор пацијената. Такође, мештанима је у поменутој амбуланти доступна само медицинска сестра. Поред тога, постоје и две

ветеринарске станице, од којих једна ради и у приватном је власништву, док друга не ради, а налази се у власништву државе. Електрична енергија доступна је у највећем делу овог места. Да систем не функционише добро, говори и податак да у току дана неколико пута нестане електрична енергија, због лошег напона и лошег квалитета мреже. Проблем се може решити изградњом још једне трафостанице, али и заменом застарелих дрвених стубова, који се налазе у неколико мањих улица, новим бетонским стубовима. Потреба постоји и за уличном расветом које тренутно нема. Телефоснки прикључци постоје у читавом селу. Због техничких немогућности не постоје кабловски интернет прикључци, па се сигнал преноси бежично. У самом месту не постоји пошта, па се све услуге одвијају у пошти у Бадовинцима. Водаснабдевање одвија се из бунара, из којих се помоћу хидрофора извлачи вода. За отпремање воде користе се јаме које се копају и које се празне. Не постоји канализациона мрежа. У селу постоји Дом културе који има салу од 180 места, у којем раде два КУД-а, и једна секција каратеа. Поред поменуте сале, у дому се налазе још и просторије месне заједнице, сала за венчавања, сала за омладину, сала за састанке, телефонска централа и локали за широку намену. У центру села налази се биста Јанка Веселиновића. Такође, постоје и споменици палим борцима у Првом и Другом светском рату, који су прилично оштећени и потребна им је рестаурација. У једној од просторија Дома културе налази се стална етнографска поставка, алата и оруђа који су се користили у овом крају пре једног века. Од спортских друштава, активан је ФК „Слобода“ и секција каратеа. Постоје и два угоститељска објекта, који немају смештајне капацитете. Насеље није представљено на друштвеним мрежама. Рурална привреда ослања се само на трговинске радње, уз неколико продавница сточне хране, које су у приватном власништву.

Богатић: Богатић је насеље и уједно и административни центар Општине Богатић, у коме живи 6.488 становника. Најзначајније саобраћајнице у мачванском округу, налазе се у непосредној близини Богатића. Прва је регионални пут који носи назив Државни пут првог Б реда број 20 Сремска Митровица –Бадовинци- Павловића Мост, и други регионални пут који носи назив, Државни пут другог А реда Шабац-Богатић- Лозница број 135, и регионални пут другог А реда Богатић – Црна Бара број 136. Аутобуску превоз одвија се у Богатићу, и за то је опредељена аутобуска станица. Насеље Богатић повезано једиректним аутобуским линијама у неколико термина у току дана, са више градова у земљи Шабац, Сремска Митровица, Београд, Бијељина. У Богатићу, ученици имају најбоље услове за усвајање градива у читаво мачванском округу, јер поред основне школе у трајању од 8 разреда, своје школовање могу наставити у месту у Мачванској средњој школи. Поред тога, обезбеђени су услови за најмлађе у вртићу који се налази у склопу предшколске установе, али и нешто старије деце која иду у предшколску установу Слава Ковић. Здравствена заштита у Богатићу налази се на најозбиљнијем нивоу, у поређењу са осталим местима у округу, јер поред Дома здравља, постоје свакодневно три смене, у којима раде и лекари специјалисти. Такође, постоји хитна служба и дежурство. Апотеке су проширене по читавом селу, и тренутно их је пет, и то: Флос, Цавић, Апотекарска установа Шабац, Мелиса, Беладона. За потребе интервенција постоји и стоматолошка ординација у

оквиру Дома здравља, стоматолошка ординација „Осмех“ и стоматолошка амбуланта „Алексић“. У случају постојања потребе за интервенцијом ветеринара, на располагању су следеће ветеринарске амбуланте и станице: Ветеринарска станица „Давидовић“, ветеринарска апотека „Неша“, ветеринарска апотека „ЗОО ЛЕК“, ветеринарска апотека „ЕУРО ЛЕК“. Електрична енергија је доступна је у читавом селу. Снабдевање се обавља уредно, са изузетком у улици Мике Митровића, где се у једном делу улице, тачније од броја 71 па до краја улице, примећују чести нестанци електричне енергије. Ови нестанци много се чешће испољавају у зимским месецима, када је снабдевање отежано због временских услова. Поред решавања поменутог проблема, потребно је саградити нову трафо-станицу. Телефонски и интернет прикључци постоје у читавом месту, и то од стране више оператера. Богатић има своју матичну пошту, са поштанским бројем 15350. Месна заједница Богатић се водом снабдева из водоводне мреже ЈКП Богатић, док се вода отпрема цистернама ЈКП. Систем канализационе мреже није доступан у месту, тако да се фекалне воде акумулирају на заједничку депонију, одакле се касније цистернама одвозе на простор предвиђен за складиштење. Одлагање атмосферске, подземне и отпадне воде, осим раније наведеног начина, акумулирају се у каналима који су прокопани по читавом селу, али због лошег одржавања и запушености, нису стављени у функцију у потпуности. Носилац културних активности у насељу Богатић, је Културно-образовни центар (КОЦ). У оквиру КОЦ постоје и секције глуме, фолклора, плеса и сликања. Споменици у Богатићу, постоје на више места, а они су: Споменик палим борцима у Другом светском рату (у центру), Споменик палим борцима који се налази на излазу прем месту Белотић, бисте посвећене Милићу од Мачве, Слави Ковићу, учесницима Првог светског рата, и Мики Митровићу. У насељу Богатић делују спортска удружења, и то: ФК „Мачва“ са млађим селекцијама, карате клуб, шаховски клуб, рукометни клуб „Мачва“, школа спорта „Јуниор“. У Богатићу своје седиште има радио „Нешвил“. Од малих и средњих предузећа која послују на овој територији су: Предузеће за производњу и промет сточне хране „ЗОО ЛЕК“, предузеће за производњу и промет сточне хране „Протеинка плус“, ДПС „Клас“, „Зелена оаза“.

Узвешће: У насељу Узвешће живи 890 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 41,5 година (40,5 код мушкараца и 42,6 код жена). У насељу има 379 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 2,91. Најстарије породице су Фирауновићи досељени са Косова, заједно са Војиновићима крајем XVII века. Остали досељеници почели су да се досељавају почетком XIX века из околине, од Кордуна, из Семберије и из Босанске Крајине. Ово село налази се у непосредној близини регионалног пута који повезује Богатић и Шабац. У месту постоје аутобуска стајалишта, са којих се свакодневно превозе путници до Шапца и Богатића, док не постоје линије до већих градова као што су Београд, Нови Сад. У селу постоји амбуланта која служи за прегледање пацијента, које се одвија једном седмично када у место долази лекар опште праксе. Ветеринарска станица, која се налази у селу, у приватном је власништву и доступна је стално мештанима. Основна школа која се налази у насељу предвиђена је за

похађање наставе за узраст од првог до четвртог разреда, док се на даље школовање ђаци упућују у основну школу у Глушцима. Одељење предшколске установе налази се у селу, док тренутно нема услова за постојање вртића. Електрична енергија доступна је у читавом месту. Неопходно је да се у наредном периоду изврше преправке које би допринеле да се побољша напон, који би у току читавог дана био изједначен. Као један од већих проблема, наводи се и потреба да се промене дотрајале дрвене бандере, новим, бетонским. Телефонска мрежа распрострањена је по читавом месту, као и интернет прикључци, који се користи само у оним домаћинствима која за то имају потребе. Пошта не постоји у селу, па се у случају потребе мештани одлучују за најближу пошту која се налази у Глушцима. Као и у већини села, и у овом, снабдевање водом је отежано, и обавља се на исти начин, уз помоћ хидрофора који извлаче воду из ископаних бунара. Отпремање воде врши се у за то предвиђеним септичким јамама, док се њихово пражњење врши помоћу цистерни. Цистерне се празне на депонијама, које су опредељене за те сврхе од стране месне заједнице. Атмосферске воде требало би да се отпремају уз помоћ канала, који су прокопани по читавом селу, али су услед неодржавања и запуштености ван функције. У месту постоји Дом културе, са салом која има 300 седишта, биоскопским платном, угоститељским објектом и продавницом. У центру села налази се споменик борцима палим у Првом и Другом светском рату, који се налази у лошем стању. Тренутно нема секција за децу и младе, као ни културно- уметничких друштава. Постоји један фудбалски клуб, ФК „Узвеће“. Угоститељски објекти у селу немају простора за преноћиште гостију, само за дневна окупљања. Село није оглашено на друштвеним мрежама. У селу је регистровано само једно удружење, и то „Удружење произвођача дувана“. Оно што је занимљиво је да је ово удружење није локалног карактера већ да окупља произвођаче з целе земље, разлог његовог седишта у овом месту је тај што је Узвеће један од највећих произвођача дувана у држави. Привреда функционише уз помоћ неколико трговинских радњи, и то: „Узвећанка“, док предузећа „Леди“ и „Туфегџић“ поред малородајних објеката поседују и производне погоне који се налазе у селу.

Мачванска Митровица: У целом насељеном месту је доступна електрична енергија свим домаћинствима. Електроснабдевање је углавном редовно, али се дешава да у целој северној Мачви често долази до краткотрајних нестанака струје (од по пар секунди), као последица што се на високонапонском воду налази и привредно друштво бродоградилиште Вахали. Услед јаких пикова потрошње долази до искакања осигурача, али како су исти замењени новим од пре пар година имамо ситуацију да се они аутоматски пале те одатле нестанци трају кратко. Све трафостанице су у претходном периоду реконструисане и у исправном су стању. Сви мештани Мачванске Митровице су прикључени на градски водовод и не постоје проблеми у водоснабдевању, а тренутно је у току и реконструкција главне водоводне цеви која се простире кроз улицу Мачвански Кеј. Отпремање фекалних и дела атмосферских вода се спроводи кроз канализациону мрежу док већи део атмосферских вода се отпрема кроз каналску мрежу. У Мачванској Митровици постоји канализациона мрежа доступна за сва домаћинства. Све фекалне воде

се одводе преко фекалне канализације која је завршена пре 4 године и доступна је свим житељима места Мачванска Митровица. По питању атмосферских вода исте се већим делом одводе преко каналске мреже која је спојена са реком Савом, једино се атмосферске воде у улици Мачвански Кеј одводе путем атмосферске канализације чија је реконструкција у току. У целом месту постоји инфраструктура за прикључење на телефонску мрежу и интернет. Насељено место Мачванска Митровица има своју пошту са три службеника. У месту постоји Основна школа Добросав Радосављевић-Народ од првог до осмог разреда, која је уједно и подручна за остала места северне Мачве. Поменута школа је нова и сазидана је 2018 године јер је претходна школа била од азбеста, с тим да ће фискултурна салатек бити израђена. У Мачванској Митровици постоји вртић који функционише у оквиру предшколске установе „Пчелица“ из Сремске Митровице. Поменути објекат је неуслован јер поред лошег стања у којем се налази, у њему борави дупло више деце од предвиђеног капацитета. Постоји дом културе који садржи салу која нема седећа места и оквиру истог због непостојања одговарајућег простора функционишу спортска удружења Столотениски клуб „Подриње“ и Карате клуб „Мачва“. У Мачванској Митровици постоје два споменика учесницима ратова од којих је један посвећен борцима палим у Балканским и Првом светском рату, док је други већи посвећен палим борцима у Другом светском рату. Оба споменика су у претходним годинама у потпуности рестаурирана. Тренутно насељу не постоју музеј, нити галерија, нема активног културно-уметничког друштва. На територије насељеног места постоје четири спортска клуба и то Фудбалски клуб „Подриње“, Кошаркашки клуб „Подриње“, Столотениски клуб „Подриње“ и Карате клуб „Мачва“. Постоји Етно кућа „Етно здање Змај од Ноћаја“ и ресторан „Сплав Круг“. Од средстава информисања постоји једино званична страница насељеног места на фејсбуку. У Мачванској Митровици постоји здравствена станица као део Дома здравља Сремска Митровица у којој у две смене раде доктори и примарна здравствена заштита радним данима и суботом. За све специјалистичке прегледе корисници услуга се упућују у Дом здравља и Општу болницу у Сремској Митровици. У Мачванској Митровици постоје две апотеке и обе су у приватном власништву апотека Јанковић и апотека Џавић. Такође постоје и две приватне пољопривредне апотеке једна је у власништву „Храна Продукт“, док је друга у власништву физичког лица. У месту постоји и стоматолошка амбуланта која се налази у склопу здравствене станице и припада Дому здравља Сремска Митровица. Кроз само место пролази регионални путни правац, док се у непосредној близина налази магистрални путни правац Сремска Митровица-Бадовинци, као и аутопут Београд-Загреб. У центру места се налази аутобуска станица и више стајалишта која су директна веза са околним местима који припадају граду Сремска Митровица. По питању аутобуске станице, постоје директне линије ка свим већим градовима. Цело место је ослоњено на реку Саву и од исте се брани вештачким насипом који је направљен 80-тих година и чија се реконструкција очекује у наредним годинама. Цео систем канала је повезан са такозваним каналом „Модран“ који се улива у реку Саву и чији се ниво контролише системом пумпи и забрана. У насељеном месту постоје

Омладинско удружење Дечији Свет, Удружење грађана Сава-Мачва и Удружење Словенаца Срема и Мачве Пиран.

Ноћај: Насељено место Ноћај покривено је електро-мрежом. Електро снабдевање је уредно, захваљујући новоизграђеној трафостаници у Мачванској Митровици са којом су решени проблеми мукотрпних и учесталих искључења електричне енергије. Трафо станице су доста добром стању. Ноћај се снабдева водом из градског водовода, 85% насељеног места има приступ систему градског водовода, већи део становништва користи исти. Водоводном мрежом није покривено преосталих 15%, јер је још у изградњи. Део становништва и даље користи техничку воду из хидрофора. У насељеном месту не постоји канализациона мрежа, то је уједно и највећи проблем, фекалне воде се одводе индивидуално. Насељено место у потпуности је покривено телекомуникационом мрежом, интернетом, до краја године и кабловском мрежом. Постоји спортски клуб. Постоји један угоститељски објект и два регистрована сеоска туристичка домаћинства. Постоји здравствена амбуланта. Лекар опште праксе на располагању је три пута седмично, лекар специјалиста није на располагању. Кроз Ноћај пролази Регионални пут М20. Постоје аутобуска стајалишта са директним линијама до Сремске Митровице, Новог Сада, Београда и Богатића. Постоји каналска мрежа за одводњавање.

Салаш Ноћајски: Целокупно насеље Салаш Ноћајски је покривено електро-мрежом, осим једне споредне улицице. Салаш Ноћајски је прикључен на градски водовод. Не постоји канализациона мрежа, што је и највећи проблем овог места. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле се цистернама црпе и односе на депоније за отпад. Постоје прикључци на телефонски мрежу и интернет. У селу постоји савремена пошта. Постоји основна школа од првог до четвртог разреда. Деца од петог разреда настављају школовање у школи у Мачванској Митровици. У основној школи у Салашу Ноћајском постоји једно одељење претшколске установе. У Дому културе у Салашу Ноћајском налази се рођендаоница за децу и мала сала од 50 места, у власништву приватног лица које је Дом културе узело у закуп. У порти Цркве у Салашу Ноћајском налазе се споменици Војводи Стојану Чупићу, јунацима из Првог и Другог Српског устанка и палим борцима Првог и Другог светског рата, у добром стању. У Салашу постоје културно-уметничко друштво Стојан Чупић, фудбалски клуб Будућност, удружење ловаца – Стојан Чупић, свечана сала Радосница и Етно зданије Стојан Чупић. Постоји Дом здравља, где три пута недељно долази лекар опште праксе, као и Апотека Јанковић, ветеринарска станица и апотека Екус, Удружење жена, удружење Наш Салаш, две пумпе и школа за обуку возача. Салаш Ноћајски је удаљен 10 км од ауто-пута Е-75. У Салашу Ноћајском постоје 3 аутобуска стајалишта и Салаш је повезан директном линијом са следећим местима: Сремска Митровица, Мачванска Митровица, Шабац и Богатић..

Раденковић: Село Раденковић је покривено електро-мрежом, која је у потпуности реконструисана, тако да сви мештани имају приступ електроснабдевању.

Електроснабдевање је уредно. Повремена искључења јављају се само у случају временских непогода. У селу постоји три трафостаница које су у добром стању. Оно што је потребно извршити јесте замена делова н.н. мреже у ромском делу насеља где од скоро постоји проблем са напоном. Раденковић је у потпуности покривен јавном расветом (натријум-јон светилке). До краја 2020. године очекује се замена свих светилки савременим лед светилкама. Село Раденковић је једино преостало насељено место са ове стране реке Саве где не постоји водоводна мрежа. У 2017. години изграђен је артерски бунар који ће се користити као допуна водоводној мрежи која се планира по принципу прстена- увезивање са Равњем и Ноћајом у којима је већ прошла водоводна мрежа. ЈКП“Водовод“ из Сремске Митровице је сачинио пројектну документацију за постављање водоводне мреже и очекује се конкурс за доделу средстава. Оквирно време реализације овог пројекта је 2020-2025. година. Снабдевање водом у селу врши се на артерском бунару чија је дубина негде око 250 м. У Раденковићу не постоји изграђена канализација, нити је наше село укључено у општински пројекат изградње канализације, бар не још увек. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и делом атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле се цистернама црпе и односе на депоније за отпад или ако је реч о сточним јамама онда се извлаче на њиве. Кроз село пролази систем каналске мреже који служи за прикупљање атмосферских вода. Такође кроз комасацију земљишта изграђен је нов и реконструисан стари систем канала за одводњавање. Одвођење фекалних вода је један од највећих еколошких проблема у нашем насељу и исти се не може решити на прави начин без изградње канализације. У бившем објекту поште инсталирана је аутоматска телефонска централа са око 650 телефонских бројева. До свих домаћинстава у Раденковићу доведена је примарна и секундарна телефонска мрежа. Такође велики број домаћинстава користи и АДСЛ интернет. У селу не постоје базне станице (трафои за мобилни сигнал) те постоји проблем са сигналом. Тренутно најближе трафо станице су из села Баново Поље (општина Богатић) и Ноћај. У селу не постоји пошта, те се пошта предаје и допрема из суседног села Ноћаја. Постоји уплатно место у СТР “Моца“ из Раденковића који има уговор са Поштом за вршење услуге плаћања. У Раденковићу постоји основна школа „Добросав Радосављевић- Народ. Ученици похађају школу од 1-4 разреда док за 5-8 разред иду у суседно село Ноћај. Школа тренутно има 16 ђака. Такође у оквиру школе постоји и једно одељење за децу у предшколском узрасту које броји 11 полазника. Некадашњи дом културе у Раденковићу је пре пар година приватизован али се све манифестације које се одржавају у селу а чији је организатор Град Сремска Митровица користе просторије Дома. Власник објекта планира промену намене дому у свечану салу, те се може сматрати да насељено место неће имати објекат за одржавање јавних догађаја. Такође у оквиру зграде постоји угоститељски објекат и пољопривредна аптека. У селу постоје спомен плоче које су подигнуте палим борцима у Првом светском рату у периоду 1914-1919. година. Такође пре шест година подигнута је и спомен плоча 19. пуку првог позива, Шумадиској дивизији, Шестом пуку трећег позива и Дринској дивизији која је постављена на згради Народног купатила.

Раденковић има неколико знаменитих личности. У Раденковићу је рођен проф. др Младен Берић, начелник Државне статистике Краљевине Југославије и први Србин који је докторирао математику на Београдском универзитету 1912. године. Др Берић је био стипендиста Краљевине Србије у Паризу на Сорбони као најбољи ђак Шабачке гимназије. Државни стипендиста је био и др Милић Вићентић, биолог, под чијим је надзором, а и заслугом пошумљен Златибор. Синови др Вићентића Раша и Нинослав су били кошаркаши Црвене звезде, угледни професори и привредници. Из Раденковића у Скупштини Србије, за време краља Милана и краља Александра Обреновића, била су 3 народна посланика Раденковића. Раденковић је 1926. године добио прво јавно сеоско купатило у Србији, са домом здравља и зубном амбулантом, које је било у функцији 40 година. Сељаци у Раденковићу организовано производе поврће 170 година и по томе су први и дуго били једини у Мачви. Из Раденковића је пореклом светски славни фоторепортер из Првог светског рата Риста Марјановић. У селу постоји регистрован фудбалски клуб „Борац“, Ловачко удружење „Јастреб“ и мото клуб. Не постоји регистровано културно- уметничко друштво у Раденковићу али велики број деце похађа фолклор у Богатић КУД „Ђидо“. Село нема своју званичну презентацију. У селу Раденковић постоји амбуланта која је потпуно реконструисана 2019. године, где лекар опште праксе ради два пута седмично (уторком и четвртком). У селу постоји и ветеринарска станица „Equus“. У кругу од 30 км налазе се и пут Е70 за Београд, магистрални пута Шабац-Лозница као и Павловића мост односно државни гранични прелаз између Републике Србије и БиХ (Републике Српске). У селу постоји уведен јавни градски превоз чиме је знатно побољшана веза села са градом (број долазака аутобуса са некадашњих шест полазака радним данаима, повећан је на десет полазака радним данима и уведене су линије и викендом). Постоји потреба увођења линије за Богатић и Шабац због све већег интересовања за поједине смерове средње школе- ветеринарски техничар и саобраћајни техничар којих нема у Сремској Митровици. Кроз село Раденковић у атару Врбовац пролази бара Засавица. Део кроз Раденковић је несређен и делимично се одржава од стране власника викендица које су изграђене уз саму бару. Бара је од увек била извор снабдевања рибом.

Равње: Читаво насеље Равње је покривено електро-мрежом тако да је електрична енергија доступна сваком домаћинству. Снабдевање је уредно. Постоје проблеми са падом напона услед чега долази до нестанка струје у трајању од неколико минута. Све улице у насељу имају јавну расвету. У насељу Равње у току је изградња водоводне мреже којом су обухваћена сва домаћинства. Већина становника се и даље снабдева водом са хидрофора. Постоји и четири артешка бунара за снабдевање пијаћом водом. Вода је доброг квалитета. Нема изграђене канализације због чега су мештани принуђени да отпадну воду и фекалије одлажу у септичке јаме што доприноси високом степену загађења и у будућности може створити велике проблеме. У насељеном месту Равњу постоји дигитална централа и свака кућа има могућност добијања фиксног телефонског прикључка. Сами водови и бандере су у јако лошем стању због чега постоје проблеми са интернет конекцијом. Постављена је

једна базна станица за мобилну телефонију (Телеком Србија). Сигнал осталих оператера је лош. Насеље је слабо покривено савременом 4G мрежом тако да има проблема са употребом интернета на мобилним уређајима. Село има своју пошту у којој ради један службеник. У Равњу постоји основна школа Добросав Радосављевић – Народ у пуном обиму са осам разреда. У оквиру школе постоји формирано одељење за предшколски узраст. Село има Дом културе. У њему се налази сала са бином за одржавање културних манифестација чији капацитет је 150 места за седење. Њу претежно користе чланови КУД Мачвански дукати. Осим сале ту се налазе просторије Месне заједнице са канцеларијом за састанке и посебна просторија за Месну канцеларију. У оквиру истог објекта ради један угоститељски објект. У селу не постоје проглашени споменици културе. У центру села се налази споменик Зеки Буљубаши и борцима погинулим у Балканским ратовима и Првом светском рату. Комплетно је рестауриран и обновљен (у поступку проглашења). Испред школе подигнут је споменик палим борцима НОБ-а у солидном је стању (није превише оштећен) и постављена спомен плоча на згради старе школе. Око километар и по од центра, недалеко од сеоског гробља налази се спомен обележје борцима IV Војвођанске бригаде страдалим 24. фебруара 1944. године. У улици Хајдук Станка на кући народног хероја Александра Лале Станковића постоји спомен плоча у добром стању. У улици Зеке Буљубаше подигнута је макета шарампова и постављена фигура Зеке Буљубаше израђена од дрвета у натприродној величини. Поред њих постављене су и две плоче једна као помен на место Зекине погибије, а друга са историјским текстом о боју на Равњу. У Равњу постоји музеј тзв Спомен соба у којој се чувају експонати и записи везани за историју села. Активно је КУД Мачвански дукати оно се пре свега базира на фолклорној секцији. У Равњу постоји фудбалски клуб Зека Буљубаша основан 1930. године и такмичи се у Међуопштинској лиги. У селу не постоје угоститељски објекти туристичке намене и смештајни капацитети. Село Равње нема свој сајт и званичну страницу на друштвеним мрежама. У Равњу постоји савремена здравствена амбуланта. Три пута седмично дежура један лекар опште праксе. Равње има једну ветеринарску станицу приватног типа EQUUS-VET. Апотеке и стоматолошке амбуланте не постоје. Насеље се налази на око 25 километара од државног пута I А реда Хрватска граница – Београд на траси европског коридора Е – 70 и у близини Државног пута IБ реда бр. 20 (Сремска Митровица – Богатић – Бадовинци – граница са БИХ). У селу нема аутобуске и железничке станице ни уређених стајалишта. Директне линије су усмерене ка Сремској Митровици и превоз се обавља више пута дневно. Поред села Равња протиче са једне стране река Сава, а са друге се налази бара Засавица. Дуж савског тока ближе селу стациониран је одбранбени насип. Због великог проблема са подземним водама изграђена је мрежа канала, која је већим делом ранијих година обнављана и уређивана. Ток речице (баре) Засавице проглашен је за Специјални резерват природе па се сходно томе један његов део налази на подручју села. Он је станиште ретких биљних и животињских врста. На улазу у село налази се Зекин грм (храст) заштићен као природно добро. Он је једини остао од некада густе храстове шуме која је прекривала ове просторе, а уједно је и култно место означено у предању. У Равњу

постоји удружење повртара Равњанска капија које броји тридесет пољопривредних произвођача. У селу има више трговачких радњи, угоститељска радња, подрум пића и две пољопривредне апотеке.

Засавица 1: Насеље Засавица I је покривено електро-мрежом, која је у највећем делу реконструисана, тако да сви мештани имају приступ електроснабдевању, осим мештана који имају викендице уз реку Саву и бару Засавицу. Село Засавица је у потпуности покривена савременом јавном расветом, која је постављена у свим улицама, осим у викенд насељима горе наведеним. Град Сремска Митровица тренутно врши замену сијалица јавне расвете у лед сијалицама на целој територији Града и околних насеља. У насељу Засавица I, као и свим другим селима Града Сремска Митровица, постоји изграђен водовод, тако да се становништво снабдева водом из ЈКП Водовод Сремска Митровица. Вода у Засавици је бактериолошки и хемијски потпуно исправна, што су потврдиле недавне анализе. У Засавици I потоје и три артерска бунара. Један се налази у центру насеља који је од 10.08.2020 неисправан за пиће. Друга два су исправна. У Засавици I не постоји изграђена канализација. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле се цистернама црпе и односе на депоније за отпад. У селу постоји пошта са једним радником. До свих домаћинстава у Засавици I доведена је примарна и секундарна телефонска мрежа, па скоро свако домаћинство у нашем селу има фиксни телефонски прикључак. У насељу су инсталирана једна базна станице мобилне телефоније. У Засавици I постоји основна школа ``Добросав Радосављевић- Народ``, коју похађа 40 ученика. У школи раде 4 - просветна радника и 2 радника - стручног и техничког особља. Школа и даље ради и ако не постоје услови за нормалан рад. Изграђена је од азбестни плоча које су штетне по здравље. Већ дуги низ година у нашем селу, у издвојеном објекту у дворишту Основне школе у Засавици I, ради одељење Предшколске установе Пчелица из Сремске Митровице. Дом културе је у изразито лошем стању и није тренутно у функцији. У Засавици I постоји више споменика учесницима ратова и палим борцима. У Засавици I не постоји музеј нити галерија. Православна црква Свете Тројице у Засавици I је споменик културе од великог значаја. У селу постоји фудбалски клуб Слога Засавица. У плану је изградња спортско – рекреативног центра. У Засавици постоји једно сеоско-туристичко домаћинство “Чикић”. У Засавици I постоји Здравствена станица, која ради у и једној смени три пута у недељи. Постоји једна ветеринарска станица у приватном власништву. У Засавици пролази важна саобраћајница Сремска Митровица – Бадовинци. Такође, Засавица је само 200 км. удаљена од аутопута Београд –Шид. Постоји једно уређено аутобуско стајалиште. Засавица I је директном аутобуском линијом повезана са свим суседним насељима, као и са већим градовима : Београд ,Сремска Митровица. Кроз цео атар Засавице I (дужином од око 9 км.) протиче река Сава. У насељу постоји Специјални резерват природе Засавица, место од посебног јавног значаја.

Засавица 2: Целокупно насеље Засавица 2 је покривено електро-мрежом, тако да сви мештани имају приступ електроснабдевању. Електроснабдевање је углавном уредно. Потребно је преостале дрвене бандере заменити бетонским. Село Засавица 2 је у потпуности покривено са савременом јавном расветом, која је постављена у свим улицама. У насељу Засавица 2, постоји изграђен водовод, тако да се становништво снабдева водом највећим делом из јавног водовода док један део, који није прикључен на водоводну мрежу, водом се снабдева из хидрофора. Поред тога у селу постоје три артерска извора воде (жива вода) са којих се становништво углавном снабдева са пијаћом водом. Анализе ове воде се спроводе редовно и она је бактериолошки и хемијски потпуно исправна. У Засавици 2 не постоји изграђена канализација. У домаћинствима, јавним и привредним објектима фекалне и атмосферске воде се сабирају у индивидуалне септичке јаме, одакле се цистернама црпе и односе на депоније за отпад.. У објекту поште инсталирана је аутоматска телефонска централа са око 200 бројева. До свих домаћинстава у Засавици, доведена је примарна и секундарна телефонска мрежа. У селу пошта не ради и ако просторије поште постоје. У насељу су инсталиране две базне станице мобилне телефоније, од два оператера. У Засавици 2 постоји подручно одељење основне школе Добросав Радосављевић Народ , коју похађа 22 ученика. Настава се одвија за ученике од 1- 4 разреда. Велики проблем у школском објекту представља недостатак сале за физичко васпитање. У школи раде 2 просветна радника и 1 радник техничког особља. Већ неколико година у нашем селу, у објекту основне школе, ради одељење Предшколске установе из Мачванске Митровице „Лане“ које броји 7 полазника. Неопходно је хитно изградити или адаптирати већи простор за смештај, боравак и рад са децом предшколског узраста. Дом културе се налази у центру насеља Засавица 2. У објекту Дома културе смештен је локали (пословни простор), који је издат у закуп предузетницима, затим просторије Месне Канцеларије, Месне Заједнице, амбуланте, просторије Поште и мала сала за састанке у којој се организују зборови грађана те друга окупљања које организују удружења грађана и политичке странке. У Засавици 2, на улазу у село, постоји спомен обележје које је подигнуто у близини места где су Немци стрељали преко хиљаду људи и на ком су исти сахрањени. Спомен обележје има статус непокретног културног добра. У селу постоји фудбалски клуб „Слога“. У Засавици 2 је развијен туризам који се одвија на Специјалном резервати природе „Засавица“ који је 1977 године стављен под заштиту државе као природно добро прве категорије од изузетног значаја. Резерват се простире у јужном Срему и северној Мачви на територијама града Сремска Митровица и општине Богатић на око 1825ха. У оквиру резервата је смештен ауто-камп са 42 места на којима је обезбеђено снабдевање сваког места пијаћом водом и струјом. У оквиру кампа, категорисаног са три звездице, смештене су и заједничке просторије са дружење, кухиња, вешерај и санирарни простор. У оквиру резервата се налази ресторан за госте, визиторски центар, игралиште за децу и други садржаји. У Засавици 2 постоји Здравствена станица - амбуланта која ради једном недељно, У Станици ради један лекар опште праксе и једна медицинска сестра техничар. У селу не постоји стоматолошка. У селу не постоји апотека,

ветеринарска станица, ветеринарска апотека. Засавица 2 је само 12 км. удаљена од државног пута IА реда ознаке 1 (државна граница са Мађарском – Нови Сад – Београд – Ниш – Врање – државна граница са Северном Македонијом); на 9 км је удаљена од државног пута IВ реда ознаке 20 (Сремска Митровица – Богатић – државна граница са Босном и Херцеговином); на 10 км је удаљена од државног пута IIА реда ознаке 124 (Сремска Митровица – Дреновац – Шабац). У насељу не постоји аутобуска или железничка станица. Постоје три уређена аутобуска стајалишта. Засавица 2 је директном аутобуском линијом повезана са свим суседним насељима, као и са већим градовима. Кроз Засавицу 2 (дужином од око 5 км.) протиче река Сава. Поред реке на растојању од око 20м у просеку, је изграђен одбрамбени насип. Поред Саве, кроз Засавицу 2 се протеже и речца Засавица која преко канала Богаз има везу са реком Савом. У насељу не постоје јавни системи за наводњавање или одводњавање. У селу активности на специјалном резервату природе Засавица спроводи Покрет горана из Сремске Митровице који уједно и управља резерватом. У селу послују и привредна друштва: Vahali production services doo Zasavica, Vahali marine systems doo Zasavica, Vahali metal treatment doo Zasavica, Vahali catering services doo Zasavica, Vahali farm doo Sremska Mitrovica.

1.9. Привредне карактеристике подручја

Главна привредна активност на подручју Партнерства је без премца пољопривреда са шумарством и рибарством, и то присутна као главна економска активност код чак 60% активног становништва, док је следећа по заступљености трговина са тек 9,41% учешћа. У табели која следи приказан је удео занимања које обавља економски активно становништво на територији Партнерства изражен у процентима, према секторима делатности.

Занимање	Број
А - Пољопривреда, шумарство и рибарство	58,7
В - Рударство	0,25
С - Прерађивачкаиндустрија	6,39
Д – Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	0,33
Е – Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности	0,57
Ф - Грађевинарство	5,11
Г – Трговина на велико и трговина на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	9,41
Н - Саобраћај и складиштење	2,03
И – Услуге смештаја и исхране	1,54
Ј - Информисање и комуникације	0,38
К – Финансијске делатности и делатност осигурања	1,59
Л – Пословање некретнинама	0
М - Стручне, научне и техничке делатности	1,59

N - Административне и помоћне услужне делатности	0,54
O - Државна управа и одбрана; обавезносоцијалноосигурање	3,80
P - Образовање	3,23
Q - Здравствена и социјална заштита	3,19
R - Уметност; забава и рекреација	0,47
S – Остале услужне делатности	1,22
T – Делатност домаћинства као послодавца; делатност домаћинства која производе робу и услуге за сопствене потребе	0,03
U – Делатност екстериторијалних организација и тела	0
Непознато	0,57
Укупно	100

Извор података: Републички завод за статистику

1.9.1. Пољопривреда

Регистрованих пољопривредних газдинства на територији Партнерства према попису из 2012. године има укупно 9273, од тога су 99,8%, породична пољопривредна газдинства, а 0,2 % представљају регистрована пољопривредна газдинства правних лица и предузетника. Пољопривреду подручја Партнерства доминантно опредељује интензивна ратарска производња, односно производња уљарица (соја) и жита (кукуруз, пшеница). Повртарство је, такође развијено, посебно производња кромпира, лука, паприке, парадајза, грашка. Значајне површине су и под крмним биљем. У садашњем тренутку, руралну економију на подручју Партнерства карактерише висока оријентација на примарну пољопривредну производњу и пласман пољопривредних производа претежно као сировина за прехранбену индустрију. Сточарство је традиционално развијено, нарочито свињарство, говедарство и овчарство. Годишња производња на територији Партнерства је: говеда 34.867, овце и козе 52.522, свиње 312.900, коњи, магарци 118, живина и птице 115.246, пчелиња друштва кошнице 3.775, остале животиње 28 док укупан сточни фонд на територији Партнерства износи 519.456 грла. Коришћено пољопривредно земљиште на територији Партнерства износи 46. 457 ха, што чини 1,4 % коришћеног пољопривредног земљишта Р. Србије. Према методологији РЗС Србије⁷, коришћено пољопривредно земљиште се категорише као пољопривредно земљиште на окућници, оранице и баште (укључујући и угаре), стални засади (воћњаци, виногради, расадници и остали стални засади), ливаде и пашњаци које газдинство обрађује – користи. Структура КПЗ на територији Партнерства, посматрано по организационо правним формама пољопривредних газдинстава (ПГ) је следећа: породична пољопривредна газдинства власници су 99.70 % земљишта; правна лица и предузетници користе 0,3 % ха земљишта. Просечна површина коришћеног пољопривредног земљишта по пољопривредном газдинству на територији Партнерства износи 4,01 ха, што је више у поређењу са

⁷ Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013., страна 142

Мачванским округом (3,7 ха), регионом Шумадије и Западне Србије (3,9ха), али је прилично мање од просека за целу Републику Србију (5,5 ха). У структури укупног пољопривредног земљишта највише су заступљене оранице и баште (98,52 %), док ливаде и пашњаци (0,28 %), као и воћњаци и виногради (1,20 %) заједно имају веома мали удео у укупном износу. Највећа површина која је под њивама, налази се у месту Бадовинци а воћњака у месту Очаге. Површине под виноградима и ливадама су изузетно мале. На основу количине пољопривредног земљишта под њивама, можемо закључити да се ради о подручју где се претендује производња ратарских култура. На територији Партнерства око 90 % укупног пољопривредног земљишта се налази у приватном власништву, док се 8 % налази у државној својини Републике Србије. Мали проценат (1,9 %) укупног пољопривредног земљишта се налази у категорији „други облици својине“, док се у категорији задружне својине налази свега 0,1 % укупног пољопривредног земљишта. На територији Партнерства, према подацима Пописа пољопривреде из 2012. године се наводњава 11.85 % од укупног броја, што је нешто изнад просека за Р. Србију који износи 11.40 %. Највише се наводњавају оранице и баште и воћњаци. У структури система за наводњавање у највећој мери се користи површински начин наводњавања, док је систем „кап по кап“ и систем орошавања, слично распрострањен. Подземне воде на газдинству су главни извор воде за наводњавање. Према подацима Пописа пољопривреде 2012., висок проценат породичних пољопривредних газдинстава бави се ратарством (кукуруз, пшеница, соја) и повртарском производњом (кромпир, лук, паприка, парадајз, грашак). Ове произвођаче карактерише висока тржишна оријентација (висок проценат пољопривредне производње намењен је продаји на тржишту), као и поседовање значајних производних и складишних капацитета. На територији Партнерства тренутно је активно неколико приватних предузећа која се баве складиштењем и млевењем пшенице, као и производњом сточне хране. У структури пољопривредних газдинстава на подручју Партнерства, највеће учешће имају газдинства која поседују до 5 ха. Газдинства која поседују до 5 ха и мање КПЗ чине 58,9% укупног броја пољопривредних газдинстава на подручју Партнерства, газдинства са од 5 до 10 хектара око 30,01%, а газдинства са од 10 до 20 хектара 10,8% укупног броја газдинстава.

Ратарска производња: Ратарска производња је најзаступљенија пољопривредна делатност на подручју Партнерства. У сетвеној структури њива и башта доминира производња: индустријског биља (9,4%) и жита (78,3%), крмног биља (10,7 %). Од жита најзаступљенија је производња кукуруза и пшенице, а од индустријског биља соја и шећерна репа.

Производња поврћа: Према подацима Управа за Трезор Богатић и Сремска Митровица повртарском производњом се бави 8,82% газдинстава на територији Партнерства, а поврће се гаји на 9,66 % коришћеног пољопривредног земљишта на подручју Партнерства. Највише се гаје паприка, кромпир , парадајз, и црни лук. На основу ових података можемо да закључимо да је повртарство као грана пољопривреде релативно развијено у овом крају, али да постоје услови за даљи развој. Постојећа производња поврћа укључује све облике производње од баштенског и њивског начина производње до производње у заштићеном простору. Производњом поврћа у заштићеном простору бави се занемарљиво мали број газдинстава. Складиштење и чување пољопривредних производа није довољно развијено, ради се углавном о мањим појединачним капацитетима.

Вишегодишњи засади: Према попису пољопривреде из 2012 године и подацима Управе за трезор воћарско-виноградарском производњом се бави укупно 13,5% пољопривредних газдинстава на територији Партнерства и занемарљиво мали број искључиво виноградарством. Заступљено је гајење воћа које захвата 1,2% од укупних пољопривредних површина које Партнерство обухвата. Подручје Партнерства има повољне услове за гајење свих врста воћа: јабуке, крушке, малине, купине, шљиве, јагода.

Пласман пољопривредних производа: Као и у већини пољопривредно интензивних подручја у Србији, и на подручју Партнерства веза између произвођача и потенцијалног купца, је лоша. Из тога произилази низ проблема, са којима се пољопривредни произвођачи свакодневно сусрећу. Улагањима у сигурно пословање пољопривредника довело би до повећања површина под пољопривредним културама. Пољопривредна добра произведена на подручју Партнерства, већим делом завршавају на тезгама пијаца у оближним градовима, што не представља најсигурнији канал дистрибуције за пољопривреднике.

1.9.2. Туризам

Туризам је свакако једна од привредних грана која има велики потенцијал за даљи развој на територији Партнерства. Богато културно историјско наслеђе и велики број занимљивих и атрактивних манифестација даје могућност за формирање туристичке понуде (видети одељак Културно-историјске знаменитости и Култура), док веома заступљена примарна пољопривредна производња даје неопходну основу за бављење руралним туризмом. Према подацима достављених на увид од стране туристичких организација Општине Богатић и Града Сремска Митровица укупан број ноћења у 2019. години на територији Партнерства износио је 5021. На подручју Партнерства постоје следећи туристички и смештајни капацитети: **Етно зданије „Змај од Ноћаја“, Термални базени „Плава звезда,,** у Салашу Ноћајском са термалном водом и садржајем за дневни боравак туриста, **сеоско туристичко домаћинство „ Нана,,** у Ноћају, **„Домаћинство Чикић,,** у Засавици, **Специјални резерват природе „Засавица“** у Засавици најинтересантнији туристички потенцијал за све облике туризма, **Апартмани „Хеллес“ у Богатићу, Етно парк „Авлија”** у Глушцима са конаком, етно рестораном и сталном музејском поставком. **затим „Авлија одрживог развоја“** у Богатићу је угоститељски објект рестораноког и конгресног типа, **„Мачвански конаку“** у Метковићу, **„Гачића магаза“** у Богатићу, **Аква парк „Термална ривијера“** у Богатићу. Најважније манифестације на подручју Партнерства које привлаче пажњу туриста су: Традиционалне манифестације на подручју Партнерства су: **„Сабор Стојана Чупића“** је традиционална манифестација у Салашу Ноћајском у част устаничког војводе Стојана Чупића-Змаја од Ноћаја, **„Срем Фолк Фест“** међународни фестивал фолклора чији се један део програма одржава и на сеоским позорницама на територији Града Сремска Митровица, **„Дан магарица“** и **„Дан мангулица“** на простору Специјалног резервата „Засавица“, **„Богат Фест“** у Богатићу по угледу на Срем Фолк Фест, **„Метковачка весела машина“** у Метковићу је који окупља произвођаче ракије, **„Мачванске Лиле“** у Богатићу, **„Хајдучко вече“** у Богатићу је догађај инспирисан мотивима романа „Хајдук Станко“, Јанка Веселиновића, и датире још од 1966.године, **„Бој на Дубљу“**, јубилеј велике битке која се војевала у мачванском селу

Дубље, „Хајдучка регата“ на Дрини, „Сликарска колонија“ која се одржава од 1998. године у Етно-парку у Совљаку и „Ивандањски дани“ у Бадовинцима на Дрини.

1.9.3. Тржиште радне снаге

По попису из 2011. године на територији Партнерства је било **15.945 активног становништва**. Број незапослених лица на крају децембра 2019. године, износио је **3.540**, од чега је 50 % или 1773 жена. Према подацима филијала НСЗ-е Богатић и Сремска Митровица, најугроженије групе незапослених лица са територије Партнерства су особе са инвалидитетом, Роми, корисници социјалних давања, лица старија од 50 година и неквалификована лица. Дефицитарна занимања су дипломирани фармацеут и професор математике. Суфицитарно занимање на територији Партнерства је економски техничар. Ради унапређења конкурентности радне снаге на простору Партнерства, предлаже се увођење обука за стицање знања и вештина за рад на рачунару и обука за започињање сопственог бизниса.

Табела: Стање на тржишту рада на подручју Партнерства

Укупно	Активно становништво	Некада радили	Траже посао	Неактивно	Пензионери	Остало
39.869	15.945	1615	1019	10700	6445	605

Табела: Преглед незапослених лица по степену стручне спреме и полу⁸

СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ	УКУПНО	ЖЕНЕ
I	1486	728
II	161	96
III	748	282
IV	848	493
V	10	2
VI	133	84
VII-1	150	84
VII-2	4	4

Извор: Билтен НСЗ-е Богатић и Сремска Митровица за 2019. годину

Табела: Преглед незапослених лица по полу и старости

СТАРОСТ	УКУПНО
15-19	3,22%
20-24	8,92%
25-29	11,58%
30-34	10,93%
35-39	11,77%
40-44	12,34%
45-49	10,85%
50-54	10,76%
55-59	11,99%
60-65	7,64%

Извор: Билтен НСЗ-е Богатић и Сремска Митровица за 2019. годину

1.10. Стање и трендови у руралном подручју

Према подацима пописа становништва из 2011. године подручје Партнерства има укупно 39883 становника. На основу табеле у којој је дат упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002 и 2011. године запажају се **негативна демографска кретања**, тј. број становника смањује.

Табела: Упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002 и 2011. године⁹

Регион Област Град – општина Насеље	Број становника							
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011
Бадовинци	5791	6145	6278	5943	5879	5640	5406	4817
Баново поље	2017	2063	1976	1881	1732	1668	1619	1362
Белотић	1560	1667	1740	1800	1801	1816	1744	1557
Богатић	5662	6287	6413	6834	7225	7346	7350	6488
Глоговац	1118	1180	1185	1078	998	987	967	777
Глушци	2856	2906	2776	2556	2512	2438	2346	1975
Дубље	4004	4213	4123	3793	3558	3532	3317	2900
Клење	4024	4138	3901	3725	3653	3476	3253	2935
Метковић	1554	1581	1562	1511	1419	1314	1244	1092
Очаге	314	418	454	432	445	458	409	399
Салаш Црнобарски	1765	1892	1817	1604	1538	1490	1344	1134

⁹Извор података: Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011.године. - Први резултати

Совљак	716	719	709	662	627	648	618	554
Узвеће	1366	1374	1371	1337	1263	1163	1103	969
Црна бара	2813	2909	2836	2726	2606	2462	2270	1924
Мачванска Митровица	705	869	1408	3357	3661	3788	3896	3873
Салаш Ноћајски	1725	1814	2212	1829	1876	1894	1879	1751
Ноћај	2424	2479	2443	2338	2323	2237	2120	1866
Раденковић	1134	1169	1161	1105	1040	1076	1086	946
Равње	1765	1889	1856	1745	1692	1587	1463	1184
Засавица 1	925	978	969	913	924	864	836	722
Засавица 2	769	814	806	760	767	750	707	608

Извор: Попис становништва, 2011 године

Према подацима Пописа из 2011. године подручје Партнерства броји укупно 12.548 домаћинстава.

Табела: Укупан број становника и домаћинстава 2011. године¹⁰

Насеље	2011. година	
	Број становника	Број домаћинстава
Бадовинци	4817	1477
Баново Поље	1362	402
Белотић	1557	488
Богатић	6488	2051
Глоговац	777	262
Глушци	1975	631
Дубље	2900	867
Клење	2935	913
Метковић	1092	316
Очаге	399	118
Салаш Црнобарски	1134	377
Совљак	554	170
Узвеће	969	312
Црна Бара	1924	653
Мачванска Митровица	3873	1264
Салаш Ноћајски	1751	514
Ноћај	1866	665
Раденковић	946	269
Равње	1184	385
Засавица 1	722	222
Засавица 2	608	192
Укупно	39.833	12.548

¹⁰Извор података: Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011.године. - Први резултати

Извор: Попис становништва, 2011. године

Евидентно је да према попису највећи број становника живи у Богатићу и Бадовинцима, што се потврђује и према другом параметру у табели, где такође видимо да је највећи број домаћинства управо у два поменута насеља.

Густина насељености приказана је у табели испод:

Табела: Густина насељености по км²

Насеље	Број становника	Површина насеља(км ²)	Густина насељености
Бадовинци	4817	125	38
Баново Поље	1362	45	31
Белотић	1557	46,74	33
Богатић	6488	203,82	32
Глоговац	777	30,02	26
Глушци	1975	65,82	30
Дубље	2900	80,36	36
Клење	2935	83,14	35
Метковић	1092	32,21	34
Очаге	399	10,67	37
Салаш Црнобарски	1134	36,11	31
Совљак	554	17,37	32
Узвеће	969	30,69	32
Црна Бара	1924	70,63	27
Мачванска Митровица	3873	2,4	1613
Салаш Ноћајски	1751	1,34	1306
Ноћај	1866	31,4	59
Раденковић	946	15,2	62
Равње	1184	22,2	53
Засавица 1	722	25,8	27
Засавица 2	608	23,39	26

Извор: Попис становништва, 2011. године

Оцена стања у области демографског развоја на територији Партнерства, указује на врло неповољну демографску ситуацију - присутан феномен недовољног рађања, негативан

природни прираштај, отворена депопулација, пораст удела старих лица у структури становништва и све раширенији самачки живот.

Табела: Учешће становништва према старости изражено апсолутно и релативно

Учешће становништва према старости		
	РС	Партнерство
Удео до 14 год.	14.27%	14.56%
Удео 15-65 год.	68.34%	67.05%
Удео 65+ год.	17.40%	18.39%

Извор: Републички завод за статистику, <http://www.stat.gov.rs/>

Табела: Удео становништва са средњом, високом и вишом стручном спремом

Удео становништва према стручној спреми		
	РС	Партнерство
Удео са средњом школом	48.93%	38.88%
Удео са вишом школом	5.65%	3.36%
Удео са високом школом	10.59%	3.36%

Извор: Републички завод за статистику, <http://www.stat.gov.rs/>

Подручје Партнерства налази се у неповољној ситуацији, у односу на стање у Републици Србији, када је у питању образовна структура. Велика је разлика приметна када се узме удео у читавој држави, и Партнерству, ако се посматра становништво са средњом стручном спремом. У случају становништва са високом школом, ситуација је нешто боља, са много мањом разликом. Док је у последњем случају, када је удео високо образованог становништва, поново неповољна ситуација за подручје Партнерства, јер је разлика око 7 процентних поена.

Социјално-економски угрожене категорије становништва на подручју Партнерства:

Најугроженије групе становништва на територији Партнерства су особе са инвалидитетом, Роми и чланови старачких, тј. самачких домаћинстава, који су и најчешћи корисници права и услуга социјалне заштите, а додатно жене и млади из руралних подручја посебно млади у ризику. Носиоци социјалне заштите на територији Партнерства су је Центар за социјални рад Богатић и Центар за социјални рад „Сава“ из Сремској Митровици. Центри за социјални рад старају се о остваривању права на социјалну заштиту и услуга социјалне заштите на територији Општине Богатић и Града Сремска Митровица, како оних чије се остваривање финансира из буџета Републике Србије тако и оних које се финансирају из буџета локалних самоуправа. На основу података прибављених кроз одговор Центара за социјални рад на Упит за достављањем података о стању социјалне заштите на територији Општине и Града Сремска Митровица, у току 2019. године на подручју које обухвата територија Партнерства налазило се **4136 корисника права и услуга социјалне заштите**, са приближно једнаким учешћем лица оба пола. Реализоване су набројана права и услуге које се финансирају из буџета Републике Србије: право на новчану социјалну помоћ; право на додатак за помоћ и негу другог лица и право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица; право на посебну новчану накнаду; услуге породичног смештаја; услуге саветовања и обуке хранитеља и усвојитеља; услуге домског смештаја. Права и услуге у области социјалне заштите из надлежности локалне

самоуправе реализоване у 2019. години на подручју Партнерства су једнократна новчана помоћ, накнада трошкова сахрањивања, субвенције код јавних предузећа, становање уз подршку, дневни боравак за особе ометене у развоју, прихватна станицу (прихватилиште) за децу и одрасле, **помоћ у кући на селу и социјално становање у заштићеним условима. Најактивнија удружења у области социјалне заштите на територији Партнерства су** су Црвени крст Богатић, Друштво Рома Општине Богатић, Мачванска Мрежа, Каритас Шабац који у протеклих неколико година спроводи активности у области социјалне заштите и на територији Општине Богатић и Каритас Сремска Митровица .

Кроз консултативни процес уочен је изузетно **низак институционални капацитет за подршку младима**, посебно младима у ризику. Обе локалне самоуправе на чијим територијама се подручје Партнерства простире имају основане Канцеларије за младе, с тим да су институционални капацитети и обим активности и услуга за младе реализованих од стране Канцеларије за младе Општине Богатић на веома ниском нивоу, а с друге стране већина тј. 14 од 21 насеља Партнерства простире се управо на територији Општине Богатић. Канцеларија за младе Града Сремска Митровица се може похвалити бољим капацитетима и активнијим приступом у организовању садржаја за младе. Ипак, обе канцеларије не реализују услугу омладинског радника, те омладински рад на подручју Партнерства није развијен. Имајући наведено у виду, можемо се закључити да су млади у ризику као изузетно осетљива категорија становништва без адекватне институционалне подршке. Услугу омладинског радника за сада пружа једно удружење младих са територије Партнерства.

1.10.1. Култура

Носилац културног живота на територији Партнерства је Културно-образовни центар Богатић (КОЦ) у највећој мери, и институције и установе културе Града Сремска Митровица у оној мери у којој реализују своје активности на територији мачванског дела Града (пре свега Центар за културу СирмијумАрт). КОЦ управља Домом културе у Богатићу који је 2008. године у потпуности реконструисан, савремено уређен и опремљен за одржавање манифестација, приредби и изведби најразноврснијег карактера, попут концерата, приредбе, песничких вечери, промоција књига, изложби слика, и слично. У оквиру Културно-образовног центра делују Аматерско позориште „Јанко Веселиновић“, Културно-уметничко друштво „Ђидо“ са фолклорним ансамблом и народним оркестром.

Аматерско позориште „Јанко Веселиновић“: Аматерско позориште за годину свог оснивања узима годину када је изведена прва представа, давну 1950. Марта те године поставка аматерског позоришта Јанко Веселиновић одиграла је „Сумњиво лице“, Бранислава Нушића. Како се наводи на званичној презентацији Општине Богатић, Аматерско позориште Јанко Веселиновић већ 1954. године изводи своју прву представу ван територије Богатића и то на смотри КУД „Подриња“. Том приликом изведена је представом „Угашено огњиште“ у режији Миливоја Мартиновића. Са представом „Коштана“ позориште је учествовало 1972. године на фестивалу аматерских позоришта Србије у Смедеревској Паланци као и на првом Фестивалу драмских аматера села Србије (ФЕДРАС) у Малом Црнићу где освоја прво место. Исто се поновљен је и са представом „Поздрави неког“ 1973.године. Обе представе режирао је Миливоја Мартиновића.

Златна година АП Јанко Веселиновић била је свакако 1975. када је за изведбу драме "Међава" у режији Миливоја Мартиновића, на фестивалу аматерских позоришта у Чачку, освојено прво место за режију, сценографију, главну мушку и главну женску улогу. Ништа мање значајан успех остварен је и 1977. године са представом "Прстен у извору", Добрице Ерић у режији Миливоја Мартиновића освајањем прве награде на Регионалној смотри драмских аматера Подрињско-колубарског региона у Ваљеву. Неке од најзначајнијих домета овог позоришта су представе "Колубарска битка", "Свети Георгије убија аждаху", "Ружење народа у два дела", "Професионалац", "Урнебесна трагедија", "Путујуће позориште Шопаловић", "Тре сореле", "Бокешки д мол" и друге. Чувајући успомену на Миливоја Мартиновића, једног од оснивача овог позоришта, редитеља, и глумца, АП Јанко Веселиновић сваке јесени организује меморијалну смотру "*Позоришни дани Миливоја Мартиновића*" на којој, по позиву, учествују аматерска позоришта из Србије, Хрватске и Републике Српске. Позориште има веома развијену дечију сцену, која је остварила запажено извођење представом "Вести из несвести", Љубивоја Ршумовића, у режији Зорана Ђонлића.

Фолклорни ансамбл „Ђидо“: Из некадашњег Културно-уметничког друштва „Јанко Веселиновић“, основаног 1950. године, израстао је Фолклорни ансамбл „Ђидо“. Ансамбл је добио име по истоименом комаду Јанка Веселиновића. Од 1995. године ансамбл континуирано ради и постиже запажене резултате, заснивајући свој програм на традиционалним и стилизованим облицима народне уметности. Ансамбл данас окупља око 300 чланова различитих узраста који су сврстани у пет дечијих ансамбала, припремни, први извођачки, ансамбл ветерана, певачку групу и народни оркестар. Сви ансамбли током године више пута наступају у Богатићу. Концерти ФА „Ђидо“ су најпосећенија културна манифестација на оном делу Партнерства које се простире на територији Општине Богатић. Такође, чланови ансамбла гостују у свим месним заједницама и на тај начин афирмишу фолклорну уметност међу мештанима свих насељених места. Фолклорно стваралаштво је високо цењено што је значајно допринело оснивању фолклорних секција у већини насељених места. Тако се културни живот у насељеним местима управо у највећој мери и везује рад сеоских-културно уметничких друштава .

Народна библиотека „Јанко Веселиновић“: Народна књижница и читаоница "Јанко Веселиновић" основана је у Богатићу 1946. године. Године 1950., библиотека је премештена у улицу Мике Витомировића, а назив Народна библиотека „Јанко Веселиновић“ добила је 1960 године. Те године ова установа улази у састав Културно-просветног центра, касније названог Заједница домова културе, односно Културно-образовни центар (од 1977 године). Одлуком Скупштине Општине Богатић од 18. фебруара 2011. године, Народна библиотека "Јанко Веселиновић" поново постаје самостална установа културе. Данас, библиотека има девет радника (три књижничара, једног вишег књижничара и три библиотекара, административног референта и директора), а у њеном саставу послују три одељења: одељење за набавку и обраду библиотетске грађе, одељење за рад са одраслима, одељење за рад са децом и омладином. Народна библиотека "Јанко Веселиновић" у Богатићу данас располаже фондом од више од 40000 монографских публикација. Вредно је поменути да се „Српски рјечник“, оригинално дело из 1898 год. Вука Стефановића Карацића налази баш у овој установи културе у Богатићу. Сталним прибављањем нових књига, организовањем књижевних вечери, трибина и промоцијама нових издања, издавањем публикација, библиотека данас представља културни и

информациони центар локалне заједнице и уз Културно-образовни центар један је од носилаца културне делатности у општини Богатић. Током 2017. године Народна библиотека „Јанко Веселиновић“ у сарадњи и уз подршку Општина Богатић су привела је намени читаонице постојећи магацински простора површине 30 квадратних метар са осам корисничких места, као и једним компјутером. Недостатак простора за одлагање књига и лоша стање објекта у коме се Библиотека налази, захтева стална улагања у реконструкцију и адаптацију. Да би библиотека остварила своју мисију културно-информационог центра неопходно је у потпуности спровести процес дигитализације. За сада Библиотека спроводи процес дигитализације најважнијег ресурса Библиотеке, Завичајне збирке, са веома скромним ресурсима. Други проблем који у овој установи истичу, а који се јавља у свакодневном раду са корисницима али и у сарадњи са другим библиотекама, је недостатак електронског каталога. Рад на побољшању ова два сегмента могу се сматрати приоритетима развоја ове установе.

Неговање сликарства и књижевне уметности у Мачви има веома богату традицију и неизоставни су делови културног живота на територији Партнерства. Зачеци и развој сликарског покрета недвосмислено је везан за две личности које су створиле оно што се данас може назвати „Мачванска сликарска школа“, то су били Милић Станковић (Милић од Мачве) и Миливоје Мартиновић. Једно од најзначајнијих наслеђа сликарског покрета је Сликарска колонија која се од 1998. године одржава у Етно-парку у Совљаку у организацији Културно-образовног центра. Културни живот на територији Партнерства унапређују и удружења грађана чија је област деловања усмерена ка неговању и афирмацији културног стваралаштва, при чему се посебно издваја *Удружење писаца „Јанко Веселиновић“ Богатић*. У организацији овог удружења приређују се различите песничке и књижевне вечери, те објављују дела локалних писаца и песника.

Домови културе и културно-уметничка друштва у сеоским месним заједницама: Мрежа објеката културе на подручју Партнерства је релативно добро развијена, тако да се мањи објекти у функцији културе (сеоски домови културе), налазе у скоро свом насељима, са укупном површином од око 6000m². Проблем представља употребљивост, искоришћеност и опремљеност ових објеката, која је недовољна и неуједначена. Објекти су стари претежно 30-40 година, слабо су одржавани, врло често ненаменски коришћени (месна заједница, шалтер поште, пратећи угоститељски и комерцијални садржаји и сл.) и највећим делом само повремено у функцији објеката културе. Поред културно-уметничких друштава, домови културе су или би требало да буду носиоци културног живота у насељима на територији Партнерства. Детаљан приказ њиховог стања и заступљености представљен је у Приказу комуналне и друштвене инфраструктуре.

2. АНАЛИЗА РАЗВОЈНИХ ПОТРЕБА И ПОТЕНЦИЈАЛА ПОДРУЧЈА ПАРТНЕРСТВА

Анализа развојних потреба подручја Партнерства и становништва које у њему живи показала је да су развој руралне економије и побољшања квалитета свеукупног живота становништва два најважнија стратешка правца развоја. С тим у вези, стварање нових радних места кроз развој руралне економије и предузетништва требало би да одговори на потребе грађана који:

1. Живе у руралној средини и баве се пољопривредом: интензивнијим искоришћавањем веома развијене примарне пољопривредне производње у смислу подршке за

успостављање прерађивачких капацитета, тј. додавања вредности кроз прераду примарних пољопривредних производа. Као најбољи модел за подизање прерађивачких капацитета управо због уситљености поседа виђен је модел социјалног предузетништва са професионалним менаџментом. Додатно, развој органске пољопривреде идентификован је као изузетна развојна шанса. Посебну пажњу потребно је посветити унапређењу положаја жена, тј. њиховом економско оснаживању путем давања подршке женском предузетништву и младима кој желе да остану у руралној средини.

2. Живе, желе да наставе да живе и раде у руралној средини, али не желе да се баве (само) пољопривредом: кроз подршку развоју капацитета за бављење руралним туризмом, изградњом туристичке инфраструктуре, брендирање подручја као туристичке дестинације и развој регионалног бренда традиционалних производа хране и пића.

3. Живе у руралној, а раде у урбаној средини: кроз повећање обима односно обухвата те квалитета услуга доступних становништву у сеоским срединама где се пре свега мисли на услуге социјалне и здравствене заштите, образовања, културне и спортске садржаје, уређеност инфраструктуре у најширем смислу речи и очување руралног подручја као здравије животне средине за развој појединца.

2.1.SWOT анализа

Снаге (Предности)	Слабости (Недостаци)
-Квалитетно пољопривредно земљиште и повољни климатски услови за бављење пољопривредом -Повољан географски и геополитички положај (близина гравног града и ганичног прелаза) -Богата хидрографија, шумски ресурси, биодиверзитет а посебно извори обновљивих извора (геотермалне воде) -Постојање различитих облика удруживања у области пољопривреде и руралног развоја -Добре предиспозиције за развој различитих облика туризма (манифестационог, културног, еко и етно туризма, здравственог и спортско-рекреативног туризма) -Развијен цивилни сектор у области социјалне заштите и веома добра сарадња јавног и цивилног сектора у области социјалне заштите	-Низак степен комуналне опремљености насеља, а посебно недовољна покривеност системом канализације, водовода и гасне инфраструктуре - Неразвијени прерађивачки капацитети у пољопривреди -Недовољно развијен систем управљања отпадом -Велики удео екстензивне у укупној пољопривредној производњи -Недостатак аутохтоних, брендираних и производа за ознаком географског порекла -Недостатак смештајних капацитета за потребе успешног бављења туризмом -Неформиран туристички производ -Недостатак финансијских средстава за интензивнији развој туризма -Мали број регистрованих сеоско-туристичких

-постојање удружења младих и удружења за младе -постојање позитивних примера социјалног предузетништва (Авлија одрживог развоја и Институт за рурални развој) -постојање Агенције за рурални развој Града Сремска Митровица као вида институционалне директне подршке пољопривредницима	домаћинстава -Недовољно развијене услуге социјалне заштите у руралним срединама -Неразвијеност индустрије, прехранбене индустрије и малих рерађивачких капацитета у пољопривреди -слаби капацитети Канцеларије за младе Општине Богатић -велики степен поштовања обичајног права при наслеђивању -слаби капацитети Канцеларије за пољопривреду Општине Богатић за пружање директне подршке пољопривредницима
Шансе (Могућности)	Претње (Опасности)
-Све већа популаризација и раст тражње за домаћим производима хране и пића произведеним по традиционалној рецептури у урбаним срединама -Развој малих прерађивачких капацитета у пољопривреди -Развој органске пољопривреде -Развој сектора МСП и предузетништва у руралним срединама -Развој руралног туризма, манифестационог туризма, еко и наутичког туризма -Домаћи програми подршке развоју предузетништва и сектору МСП -Претприступни фондови ИПАРД и КОСМЕ -Могућност прекограничне сарадње у искоришћавању развојних фондова -Есплоатација обновивих извора енергије (геотермалних вода и соларне енергије) у сврху развоја пољопривреде, туризма и привреде	-Негативан природан прираштај и повећање старосне границе становништва -Неконтинуирани прилив финансијских средстава намењених улагањима у руралну инфраструктуру -Висок степен ризика и неизвесности у пласману пољопривредних производа -Неразвијеност микрофинансијских инструмената и тржишта приступачних пољопривредних кредита -Маргиналан положај територије у односу на развијене туристичке центре -Ниски капацитети крајњих корисника за повлаћење средстава из претприступних фондова -Кризне ситуације изазване климатских променама -Традиционално схватање улоге жене у друштву и економским активностима као сметња развоју женског предузетништва

3. ОПИС ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА И ЊЕНИХ ЦИЉЕВА

Консултативни процес које је реализован у оквиру припреме ЛСРР недвосмислено је показао да је потребно применити мултисекторски и мултидисциплинаран приступ како при планирању праваца развоја тако и при планирају решења за актуелне проблеме и одговора на уочене потребе територије и становништва. Стога није могуће приоритетне темне/области стриктно одвојити, нити их је препоручљиво одвојено посматрати. Пројекти који су упућени на индикативну листу пројеката и одобрени од стране Групе за планирање управо имају мултисекторски карактер и тенденцију да **интегришу решења** за више развојних области и допринесу достизању циљева у макар две области обухваћене ЛСРР. Односно већина резултата чије се постизање планира доприносе постизању макар 2 циља из једне или више области. Па тако

Иновативан карактер ЛСРР огледа се у примени приступа **менаџмента дестинације** који до сада није примењиван у развоју и подршци туризму, затим у креирању **регионалног производа** обједињене понуде локалних производа под једним **територијалним брендом** и **партиципативног система гаранције** за почетнике у органској производњи који с обзиром да су почетници не поседују сертификат о органском пореклу али примењују добру пољопривредну праксу као алата за подршку обједињеном пласману производа, затим у обухвату решења који имају **инклузиван приступ култури**, а посебно у увођењу услуге **омладинског радника** за младе у ризику.

Стратешки циљ Локалне стратегије руралног развоја је да унапреди квалитет живота у руралном подручју Партнерства кроз постизање 11 резултата а тиме и доприносећи остваривању **9 специфичних циљева** и у 7 приоритетних области развоја:

- 1. Очување биодиверзитета на територији Партнерства*
- 2. Повећање енергетске ефикасности и коришћења енергије из геотермалних извора на територији Партнерства*
- 3. Развој предузетништва и стварање нових радних места на територији Партнерства*
- 4. Диверзификација економских активности на територији Партнерства*
- 5. Унапређење пласмана пољопривредних производа са територије Партнерства*
- 6. Развој органске пољопривреде на територији Партнерства*
- 7. Унапређење услуга социјалне заштите на територији Партнерства*
- 8. Унапређење положаја младих на територији Партнерства*
- 9. Унапређење културних садржаја на територији Партнерства*

Приоритетна тема/ област		Циљ	Резултат	Индикатори за мерење учинка спровођења Локалне стратегије руралног развоја
1. Заштита животне средине		1. Очување биодиверзитета	1. Смањен број угинућа пчела као последица тровања пестицидима	—смањен број угинућа за 30%
		2. Повећање енергетске ефикасности и коришћења енергије из геотермалних извора	2. Повећана информисаност о начину функционисања и финансирања система за коришћење енергије из обновљивих извора на газдинству	20 произвођача упознато са начином функционисања и финансирања система за коришћење енергије из обновљивих извора на газдинству
2. Предузетништво		3. Развој предузетништва и стварање нових радних места	3. Повећан капацитет за започињање сопственог бизниса	30 лица из слабозапошљивих категорија похађало обуку на рачунару за рад у програмским језицима JAVA, PHP, #C и друго
5. СОЦИЈАЛНИ	3. Туризам	4. Диверзификација економских активности на селу	4. Развој Мачванске равнице као туристичке дестинације	повећање посета туриста за 10%
	5. Повећан капацитет за запошљавање социјално угрожених категорија становништва кроз пчеларство и апи туризам		20 лица који су припадници угрожених категорија становништва оспособљено за бављење пчеларством и апи туризмом	
	4. Пољопривреда	5. Унапређење пласману пољопривредних производа	6. Развијен регионални производ-брендирана територија Партнерства	повећање продаје производа без посредника за 10%
		7. Пружена подршка при увођењу ГЛОБАЛ ГАП стандарда	8. Развијен ПГС систем гаранције	30 РПГ обучени за примену пољопривредних пракси неопходних за увођење ГЛОБАЛ ГАП стандарда
			6. Развој органске пољопривреде на територији партнерства	

р а д			
	7. Унапређење услуга социјалне заштите на територији Партнерства		9. Реализована услуга дневног боравка за децу из угрожених категорија становништва
			за 30 деце из угрожених категорија становништва пружена услуга дневног боравка
	6. Млади	8. Унапређење положаја младих	10. Побољшан институционални капацитет за директан рад са младима
	7. Култура	9. Унапређење културних садржаја на територији Партнерства	11. Креиран и доступан културни садржај за најмлађе становништво
			30 деце школског узраста из угрожених категорија становништва добило приступ културним садржајима и стицању уметничких вештина

Локална стратегија руралног развоја Партнерства кохерентна је са најважнијим актима којима се регулише област развоја руралних подручја. **Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије** подржава LEADER приступ, у оквиру којег су територије градова изузете у креирању територијалних партнерстава за рурални развој. Оперативни циљ 12.2. Стратегије гласи мобилисање локалних људских и социјалних потенцијала организовањем локалних акционих група и LEADER приступа; **ИПАРД 2 Програм за Србију 2015.-2020. године** је међународни уговор између Владе Републике Србије и Европске Комисије закључен у јануару 2015. године, којим се регулише начин финансирања односно дефинише начин коришћења фондова Европске Уније намењених развоју пољопривреде и руралних подручја земље кандидата у претприступном периоду.. Једна од мера овог програма односи се на подршку реализацији локалних стратегија руралног развоја и имплементацији LEADER приступа. **Национални план руралног развоја 2018-2020 кроз меру 5. предвиђа** пружање подршке имплементацији LEADER приступа у креирању и имплементацији локалних стратегија руралног развоја. ЛСРР је у потпуности кохерентна са одредбама **Правилник о подстицајима за подршку програмима који се односе на припрему и спровођење локалних стратегија руралног развоја 2019** и усклађена са **Стратегијом локалног одрживог развоја Општине Богатић 2010-2020** и **Стратегијом руралног развоја Града Сремска Митровица 2014-2020.**

Најважније области обухваћене приоритетним пројектима ЛСРР-а јесу:

1. Заштита животне средине: ЛСРР обухватиће област заштите животне средине пре свега кроз теме попут очување биодиверзитета, повећање енергетске ефикасности, коришћење обновљивих извора енергије, а посебно кроз подршку органској пољопривреди.

2. Предузетништво: Услед слабе опремљености комуналном инфраструктуром, подручје Партнерства није предмет изузетног интересовања страних директних инвестиција те ако се јавни сектор као послодавац изузме, samozапосљавање је за становништво већине насељених места која нису у непосредној близини већих градова пре свега Сремске Митровице и Шапца једино решење. Чак је по подацима добијеним од НСЗ-филијала Сремска Митровица интересовање у 7 насељених места на територији Града Сремска Митровица интересовање за започињање сопственог бизниса огромно. С тим у вези, ЛСРР обухватиће област предузетништва у смислу подршке стварању нових радних места како у пољопривреди тако и у непољопривредним активностима.

3. Туризам: ЛСРР обухватиће област туризма као вид диверзификације економских активности на селу, додавања вредности примарним пољопривредним производима кроз пласман у сеоско туристичким домаћинствима а понајвише из разлога јер је анализом стања уочено да подручје Партнерства има задовољавајућу туристичку понуду али незадовољавајућу посету туриста. Изостанак формулације туристичког производа и одсуство брендирања овог подручја као дестинације навео нас је да туризму посветимо посебну пажњу при дефинисању области деловања.

4. Пољопривреда: имајући у виду устројство аграрне политике Републике Србије и актуелних мера подршке које се реализују кроз националне и локалне пољопривредне политике и политике руралног развоја, а узимајући у обзир закључке консултативних састанака са пољопривредним

произвођачима подручја ЛАГ Мачванска равница ће се облашћу пољопривреде бавити на начин да пружи максималан допринос почетницима у пољопривредној производњи посебно младима и женама и посебно у органској производњи. С друге стране пажња ће бити усмерена и на подршку пласману пољопривредних производа, те подршку унапређењу прерађивачких капацитета пољопривредних произвођача.

5. Социјални рад: ЛСРР обухватиће област социјалног рада кроз пројектне активности усмерене ка samozapoшљавању лица из угрожених категорија становништва, унапређење доступности културних садржаја за припаднике угрожених категорија становништва, те унапређење нових услуга социјалне заштите

6. Млади: ЛСРР посебну пажњу посвећује унапређењу економског положаја младих кроз третирање младих као једне од најважнијих интересних и циљних група свих пројектних активности. Додатно ЛСРР предвиђа увођење услуге омладинског радника као вид подршке младима у ризику и унапређењу институционалних капацитета за рад са младима.

7. Култура: у припреми ЛСРР учествовао је велики број актера заинтересованих за област културе. Анализом стања уочено је да подручје Партнерства располаже завидном културном баштином и врло задовољавајућим бројем културних манифестација, те да је рад културно уметничких друштава на задовољавајућем нивоу. Такође сликарско, прозно, песничко стваралаштво је на задовољавајућем нивоу. Изузимајући културно-уметничка друштва чији се рад пре свега базира на неговању народних игара и песама, културни садржаји за најмлађе становништво изостају, а додатно није осигурана доступност постојећих културних садржаја припадницима угрожених категорија становништва. Култура за све је начин на који ЛСРР приступа овој области.

Комисија за одабир приоритетних пројеката Партнерства задужена је да одлуку о избору пројеката који имају приоритет у финансирању доноси на основу следећих интерних критеријума:

1. Приоритетни пројекат мора да доприноси остваривању барем циљева из барем једне приоритетне области дефинисане ЛСРР-а: пројекти који доприносе остваривању циљева из већег броја области имају приоритет у финансирању
2. У имплементацији пројекта укључени су становници Подручја који припадају барем једној од угрожених категорија становништва категорија: пројекти који укључују више угрожених категорија имају приоритет.
3. Пројекат доприноси већој видљивости Партнерства у локалној заједници и бољем позиционирању код домаћих и страних донатора: пројекти који укључују јавне кампање имају предност у финансирању
4. Пројекат доприноси повећању техничких и институционалних капацитета Партнерства: пројекти који доприносе бољој техничкој опремљености Партнерства имају предност у финансирању

4. ОПИС ПРОЦЕСА УКЉУЧИВАЊА СВИХ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА И ШИРЕ ДРУШТВЕНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ПРИПРЕМУ ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Кључне потребе руралног становништва, развојни приоритети, циљеви, и пројекти представљени у овом документу, дефинисани су водећи се основним принципима

LEADER приступа, тј. кроз укључивање актера руралног развоја путем усмених консултација и писменим анетирањем. Са актерима руралног одржани су консултативни састанци у складу са приоритетним областима. На тај начин обезбеђено је њихово активно учешће приликом израде SWOT анализе, идентификације проблема, циљева односно акционог плана и индикативне листе приоритетних пројеката. Додатно актери су и писмено анкетирани, па је за те потребе израђен **Упитник о проблемима руралног подручја и становништва** (strengths/снаге, weaknesses/слабости, opportunities/шансе и threats/претње; Могући правци развоја који су одабрани и дефинисани кроз циљеве развоја израдом SWOT анализе, омогућавају отклањање недостатака, максимизацију предности и коришћење развојних шанси. Додатно, извршено је анкетирање представника органа управљања свих насељених места на територији Партнерства путем попуњавања **Упитника за Месне заједнице**, као и анкетирање институција, установа и организација релевантних за приоритетне области путем **Упитника за институције/установе/јавна предузећа**. Учесници су били у интерактивној комуникацији са лицем задуженим за обраду података и израду текста Стратегије састанака могли су да дају коментаре и сугестије. На основу предлога и података добијених на састанцима и кроз попуњавање упитника израђени су релевантни делови овог документа. Први интегрални нацрт текста Стратегије послат је електронски учесницима на финално коментарисање након чега је предлог Стратегије упућен на разматрање и усвајање органима Партнерства. Припреми ЛСРР и оснивању Партнерства претходиле су активности на промоцији ЛЕАДЕР приступа и анимацији заинтересованих страна у трајању од неколико година. Меморандум о сарадњи и разумевању за оснивање територијалног партнерства за рурални развој између кључних актера руралног развоја потписан је још 2014. године у Сремској Митровици и недуго затим и у Општини Богатић. Једна од интересних група укључених у израду ЛСРР су предузетници, привредници и пољопривредници а у циљу дефинисања изазова и шанси у развоју руралне економије и подстицању руралног предузетништва на територији Партнерства. Учесће предузетника обезбеђено је укључивањем Општег удружења предузетника Општине Богатић које окупља више од 100 предузетника и привредника. Додатно у процес израде ЛСРР укључени су представници удружења пољопривредних произвођача, носиоци сеоско-туристичких домћинстава и представници јавног сектора чије надлежности захватају области развоја пољопривреде и туризма као значајног сегмента развоја руралне економије и стварања нових радних места у руралним срединама. Даље, једне од најзначајнијих интересних група у процесу израде ЛСРР су жене из руралних средина и млади. Тако су у процес израде ЛСРР била укључена удружења жена, удружења младих па чак и омладински радници. У планирању подршке економском оснаживању жена потребно је имати у виду да због строгог поштовања обичајног права, особе не наслеђују земљиште те евентуалне предузетничке иницијативе би требало да следе правац оних активности које подразумевају велике површине пољопривредног земљишта као најважнијег инпута, као што је рецимо пчеларство. Како бисмо остварили инклузиван рурални развој на територији Партнерства, потребно је

створити социјалну кохезију у сеоским насељима и квалитетне услове живота за припаднике угрожених и непривилегованих категорија становништва. Сходно томе, приликом израде стратешког документа, укључили смо Центар за социјални рад Богатић и Центар за социјални рад Сремска Митровица, НЗС-филијале Богатић и Сремска Митровица, и невладине организације које се баве темама социјалне заштите, социјалне политике, угроженим групама становништва нпр. Друштво Рома Општине Богатић, Црвени крст, Каритас и тако даље. На послетку, али не мање важно у процес израде ЛСРР укључени су актери чији рад и делатност доприноси заштити животне средине било да је реч о представницима цивилног сектора, или представницима јавног сектора-јавних предузећа, институција, установа који се баве питањима од значаја за очување биодиверзитета, управљања отпадом, комуналном инфраструктуром и слично. Актери руралног развоја који су учествовали у припреми Локалне стратегије руралног развоја за подручје Партнерства «ЛАГ Мачванска Равница» су представници приватног, цивилног и јавног сектора:

Јавни сектор	Приватни сектор	Цивилни сектор
1. Центар за социјални рад Богатић	1. Опште удружење предузетника Богатић	1. Мачванска мрежа
2. Туристичка организација Општине Богатић	2. ПГ Теодор Теодоровић, Салаш Црнобарски	2. Друштво Рома, Богатић
3. Библиотека „Јанко Веселиновић“	3. Wall Art доо, Богатић	3. Удружење жена Црнобарке, Црна Бара
4. ЈКП Богатић	4. Гачића магази, Богатић	4. Удружење младих Мачвана
5. Канцеларија за пољопривреду Општине Богатић	5. Расадник четинара „Саша“	5. НВО Албавет
6. Туристичка организација Града Сремска Митровица	6. СТД „Чикић“, Засавица	6. Удружење произвођача малине и купине „Мачва“
7. КОЦ Богатић	7. СТД „Нана“ Ноћај	7. Институт за рурални развој
8. Центар за социјални рад Града Сремска Митровица	8. ПГ Јован Смиљанић	8. АНПИ Дукат, Бадовинци
9. Агенција за рурални развој Града Сремска Митровица	9. ПГ Танасић, Узвеће	9. Удружење грађана Еко Дрина
10. НЗС филијала Богатић	10. Кланица Рављанка, Баново Поље	10. Друштво пчелара Мачва
11. НЗС филијала Сремска Митровица		11. Спортски савез Општине Богатић
		12. Удружење за унапређење и промоцију здравља, знања, спорта и културе Богатић
		13. Црвени крст Богатић

		14. Покрет Горана Сремска Митровица (СРП Засавица)
		15. Удружење Сава-Мачва, Засавица
		16. Удружење Илина 2019, Богатић

5. ИНДИКАТИВНА ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ ПРОЈЕКТА - АКЦИОНИ ПЛАН СПРОВОЂЕЊА ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

За спровођење Локалне стратегије руралног развоја задужени су извршни орган Партнерства-менаџер и запослена лица Партнерства путем реализације приоритетних пројекта, те израдом предлога приоритетних пројекта и пријава на позиве за достављање предлога пројекта ради обезбеђивања средстава за реализацију истих, у сарадњи са јединицама локалне самоуправе и члановима партнерства. У складу са Акционим планом и индикативном листом приоритетних пројекта, Менаџер израђује **Годишњи план израде предлога пројекта са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројекта домаћих и страних донатора**. План се односи на наредну годину, а садржи у себи приказ активности чије се спровођење планира, одговорне особе и циљну групу на коју су те активности усмерене, предвиђени број пројекта те предвиђена финансијска средства за спровођење посебно за текуће трошкове и анимацију.

Праћење имплементације ЛСРР врши се кроз израду **Извештаја о мониторингу реализације ЛСРР на годишњем нивоу** који израђује Менаџер Партнерства, одобрава Група за планирање, а усваја Скупштина Партнерства. Сврха праћења и мерења спровођења ЛСРР-а те извештавања је прикупљање података за ради давања оцена о успешности постизања утврђених стратешких циљева, разлозима за могуће непостизање постављених циљева те могућа решења, примереност планираних ресурса (материјалних, људских, финансијских) за постизање планираних циљева, прикладност одабраних пројекта с обзиром на могуће промене околности, припрема за ново програмско раздобље итд. Извештај садржи **квалитативни/описни део** – опис стања с освртом на активности које су се провеле, учесника, активности анимације, опис припреме и имплементације пројекта, опис проблема који су се појавили те препоруке за њихово ублажавање и отклањање, допринос заданим индикаторима те извештај о спроведеним јавним кампањама, те **квантитативни/финансијски део**- приказ планираних и утрошених средства према изворима средстава (сопствено учешће и туђа средства-донације, средства за реализацију пројекта, пословне активности) по пројекту.

Водећи се теоријом промене, мерење учинка спровођења ЛСРР требало би да покаже промену која је узрокована реализацијом пројекта а врши се на основу разлике између квантитативних података који описују стање пре имплементације сваке пројектне активност, и крајњих индикатора којима се описује ново стање настало након имплементације ЛСРР. Поменута разлика би требало да буде једнака или већа од вредности индикатора дефинисаних у Акционом плану.

ИНДИКАТИВНА ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ ПРОЈЕКТА-АКЦИОНИ ПЛАН									
Редни број	Приоритетна тема/ област	Циљ	Назив активности/ пројекта	Време реализације	Потенцијални корисници подршке	Извори финансирања	Вредност пројекта	Начин спровођења Локалне стратегије руралног развоја и праћења имплементације приоритетних пројеката	Индикатори за мерење учинка спровођења Локалне стратегије руралног развоја
1.	Заштита животне средине	Очување биодиверзитета	Пазим на пчеле-чувам будућност	6 месеци	Произвођачи воћа Пчелари	ЛСУ НПРР-Лидер мера	500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројекта са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројекта домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЛСРР на годишњем нивоу	— смањен број тровања за 30%
2.	Заштита животне средине	Повећање енергетске ефикасности и коришћења енергије из геотермалних извора	Ефикасна фарма	6 месеци	Пољопривредн и произвођачи који испуњавају услове за конкурсисање за ИПАРД програм	Министарство пољопривреде ЛСУ Развојни програми страних амбасада	500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројекта са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројекта домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЛСРР на годишњем нивоу	20 произвођача упознато са начином функционисања и финансирања система за коришћење енергије из обновљивих извора

3	Предузетништво	Развој предузетништва и стварање нових радних места	Програмирај са села	12 месеци	млади жене особе са инвалидитетом	ЛСУ Развојни програми страних амбасада	800.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЈСПР на годишњем нивоу	30 лица из слабозапошљивих категорија похађало обуку на рачунару за рад у програмским језицима JAVA, PHP, #C и друго
4.	Туризам	Диверзификација економских активности на селу	Мачванска равница-откриј чаролију	12 Месеци	СТД-а Туристичке организације Угоститељски објекти и смештајни капацитети	ЛСУ НППР-Лидер мера Развојни програми страних амбасада	7.000.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЈСПР на годишњем нивоу	повећање посете туриста за 10%
5.	Предузетништво/ Туризам/	Развој предузетништва и стварање нових радних места Диверзификација економских активности на селу	Замедимо Мачву	18 месеци	Роми Незапослена лица старија од 50 год Жене Млади	ЛСУ НППР-Лидер мера	1.500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора	20 незапослених лица који су припадници угрожених категорија становништва оспособљено за бављење пчеларством и апи туризмом

								-Извештај о мониторингу реализације ЛСРР на годишњем нивоу	
6.	Пољопривреда	Унапређење пласмана пољопривредних производа	Дарови Мачванске равнице	6 месеци	Произвођачи хране, пића и занатских производа	ЛСУ НПРР-Лидер мера Министарство туризма	500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЛСРР на годишњем нивоу	повећање продаје производа без посредника за 10%
7.	Пољопривреда	Унапређење пласмана пољопривредних производа	Мачва за свет	6 месеци	пољопривредни произвођачи	Министарство пољопривреде ЛСУ Развојни програми страних амбасада	1.000.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЛСРР на годишњем нивоу	30 РПГ обучени за примену пољопривредних пракси неопходних за увођење ГЛОБАЛ ГАП стандарда
8.	Предузетништво о Пољопривреда	Развој предузетништва и стварање нових радних	Право на здраво	6 месеци	жене млади	Министарство пољопривреде ЛСУ	500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом	5 органских несертифицираних произвођача почетника подржано ПГС системом гаранције

		места Развој органске пољопривред е на територији Партнерства						конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЈСПРР на годишњем нивоу	
9.	Култура Социјални рад	Унапређење културних садржаја на територији Партнерства Унапређење услуга социјалне заштите на територији Партнерства	Дечије сеоске уметничке радионице	6 месеци	деца школског и предшколског узраста деца из угрожених категорија становништва	Министарство културе ЛСУ НППР-лидер Фондација Ђоковић	500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЈСПРР на годишњем нивоу	-30 деце школског узраста из угрожених категорија становништва добило приступ културним садржајима и стицању уметничких вештина за 30 деце из угрожених категорија становништва пружена услуга дневног боравка
10.	Млади Социјални рад	Унапређење положаја младих Унапређење услуга социјалне заштите на територији Партнерства	Омладински (са)радник	12 месеци	млади из угрожених категорија становништва	МОС ЛСУ НППР-лидер	500.000	-Извори верификације -Евалуација од стране крајњих корисника - Годишњи план израде предлога пројеката са потенцијалном листом конкурса за подношење предлога пројеката домаћих и страних донатора -Извештај о мониторингу реализације ЈСПРР на годишњем нивоу	30 младих из категорија социјално угроженог становништва добило приступ услугама омладинског радника

6. ОПИС КАПАЦИТЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Финансијски капацитет Партнерства за спровођење ЛСРР процењује се на око 2.340.000 рсд годишње на основу способности за повлачење средстава за финансирање пројеката на локалном и националном нивоу и из међународних и билатералних фондова за период до акредитације Лидер мере ИПАРД програма. Сви чланови Партнерства имају директно искуство у изради и спровођењу развојних пројеката на локалном нивоу финансираних од стране локалне самоуправе, као и искуство у спровођењу националних пројеката финансираних од стране државних министарстава. У претходне 2 године чланови партнерства реализовали су 7 пројеката финансираних средствима државног и буџета јединице локалне самоуправе. Већина чланова Партнерства учествовала је у имплементацији прекограничних ИПА пројеката финансираних из средстава ЕУ као и у имплементацији пројеката финансираних од стране других међународних донатора претежно развојних програма амбасада страних држава у Републици Србији. У претходне 2 године чланови партнерства били су партнери на 4 пројекта финансираних из међународних средстава. Лице које обавља извршну функцију Партнерства-менаџер поседује 6 година радног искуства из области израде стратешко-планске документације, вођења прекограничних ИПА пројеката и вођења међународних у Србији и иностранству, те VIII степен високог образовања из области руралног развоја стеченог на водећим европским универзитетима. Сви представници чланова Партнерства су лично учествовали у имплементацији развојних пројеката. У наредном периоду планира се запошљавање 3 лица-менаџера и још 2 лица са високим образовањем и искуством у реализацији развојних пројеката.

7. ТРОШКОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА- ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

ТРОШКОВИ СПРОВОЂЕЊА ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА КОЈИ УКЉУЧУЈУ И ТРОШКОВЕ ВЕЗАНЕ ЗА РАД ПАРТНЕРСТВА = 7.000.000 РСД	Активност	Трошак	Максимални износ (РСД)
	Трошкови везани за рад партнерства	Трошкови превоза :(коришћење службеног или приватног возила у службене сврхе; коришћење јавног превоза – воз, аутобус, авион – економска класа)	1.500.000
		Дневнице	
		Смештај	
		Накнаде и котизације	
		Плата менаџера Партнерства	
		Режијски трошкови (Телефон и интернет, струја, вода, грејање, и остали режијски трошкови)	
		Потрошни канцеларијски материјал (папир, спајалице, оловке, канте за отпатке и слично)	
		Канцеларијска опрема (ормар, сто, столице, фијокар, чивилук за гардеробу, телефонски апарат, фотокопирни уређај, факс уређај, фотоапарат и сл)	
		Рачунарска опрема (стони рачунар, преносни рачунар – лап - топ, штампач, скенер, пројектор)	
		Услуге књиговодствене агенције	
	Имплементација пројеката	Трошкови спровођења приоритетних пројеката одабраних од стране Комисије за одабир приоритетних пројеката Партнерства	5.500.000

8. ЛИТЕРАТУРА

1. Стратегија одрживог развоја Општине Богатић
2. Стратегија руралног развоја Града Сремска Митровица
3. Предлог програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије општине Богатић за 2019. годину
4. . Предлог програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије Града Сремска Митровица за 2019. годину
5. Акциони стратешки план развоја туризма Општине Богатић
6. Просторни план Општине Богатић 2011-2020
7. Акциони план запошљавања за Општину Богатић, 2017
8. Сајт Републичког завода за статистику
9. Интернет презентација Општине Богатић
10. Одговори јавних институција/установа (Центра за социјални рад, филијала Богатић и Сремска Митровица, Националне службе за запошљавање, филијале Богатић и Сремска Митровица, Управе за Трезор, филијале Богатић и Сремска Митровица, Агенције за рурални развој Града Сремска Митровица, Канцеларије за пољопривреду Општине Богатић, Туристичке организације Општине Богатић и Града Сремска Митровица, Јавно-комуналног предузећа Богатић, Народне библиотеке Јанко Веселиновић, Културно-образовног центра Општине Богатић) на Упитник за достављање података и информација.
11. Одговори органа управљања месних заједница на Упитник за достављање података и информација за месне заједнице.
12. Одговори учесника консултативних састанака на Упитник за достављање података и информација снагама, слабостима, шансама и претњама по развој подручја Партнерства
13. Хидро и геотермални модел Мачве, Мића Мартиновић, Михаило Миливојевић, Рударско-геолошки факултет, Институт за хидрогеологију, Лабораторија за геотермалну енергију